

clm

WAARDEN
BURG
Ecology

Broed- en wintervogels in het Buitenland van Rhoon 2025-2026

Resultaten van de onafhankelijke doel- monitoring met BMP-, MAS- en trajecttellingen

Deelrapportage

Rogier Verbeek en Mark van Leeuwen
(Waardenburg Ecology) en Annemarie Dekker (CLM)

Biodiversiteit

Monitoren

CLM-1278

Dit deelverslag is een integraal onderdeel van de Integrale Rapportage onafhankelijke doelmonitoring 2025-2026 Buitenland van Rhoon, waarin op basis van monitoringsresultaten en analyses op hoofdlijnen tevens adviezen zijn geformuleerd voor mogelijke verbeteringen in de inrichting en het beheer van het gebied.

Maart, 2026

CLM-publicatienummer: 1278a

Opdrachtgever: Gebiedscoöperatie Buitenland van Rhoon

Auteurs: Mark van Leeuwen en Rogier Verbeek
(Waardenburg Ecology) en Annemarie Dekker (CLM)

Foto omslag: Ringmus (Mark van Leeuwen)

CLM Onderzoek en Advies Gutenbergweg 1
4104 BA Culemborg

Postbus 62
4100 AB Culemborg

www.clm.nl
0345 470 700

Broed- en wintervogels in het Buitenland van Rhoon 2025-2026

Resultaten van de
onafhankelijke
doelmonitoring met
BMP-, MAS- en
trajecttellingen –
deelverslag (intern)

INHOUD

1. Inleiding	5
1.1 Onafhankelijke doelmonitoring	5
1.2 Het Buitenland van Rhoon	5
1.2.1 Gebiedsbeschrijving	5
1.2.2 Gebiedsontwikkeling	6
1.2.3 Grondgebruik en beheertypen	6
2. Methoden	8
2.1 Broedvogelmonitoring (BMP)	8
2.2 Meetnet Agrarische Soorten (MAS)	11
2.3 Trajecttellingen	13
2.4 Monitoring wintervoedselveldjes	16
2.5 Weersomstandigheden	18
2.5.1 Broedseizoen: Maart 2025 – Juni 2025	18
2.5.2 Winter: November 2025 – februari 2026	19
3. Resultaten Broedvogel-monitoring	20
3.1 Soortbespreking doelsoorten	20
3.1.1 Ringmus (1 territorium)	20
3.1.2 Steenuil (geen territoria)	20
3.1.3 Boerenzwaluw (30 territoria)	21
3.1.4 Gekraagde roodstaart (geen territoria)	21
3.1.5 Roodborsttapuit (14 territoria)	21
3.1.6 Kneu (10 territoria)	22
3.1.7 Grasmus (17 territoria)	23
3.1.8 Grauwe Klauwier (geen territoria)	24
3.1.9 Patrijs (geen territoria)	24
3.1.10 Putter (40 territoria)	25
3.1.11 Groenling (4 territoria)	26
3.1.12 Torenvalk (1 territorium)	26
3.1.13 Ransuil (1 territorium)	27
3.1.14 Spotvogel (2 territoria)	27
3.1.15 Grauwe vliegenvanger (1 territorium)	27
3.1.16 Blauwborst (8 territoria)	27
3.1.17 Zomertortel (geen territoria)	28

3.1.18	Veldleeuwerik (1 territorium)	28
3.1.19	Gele kwikstaart (37 territoria)	29
3.1.20	Kievit (53 territoria)	31
3.1.21	Velduil (geen territoria)	33
3.1.22	Grauwe kiekendief (geen territoria)	34
3.1.23	Kwartelkoning (geen territoria)	34
3.1.24	Bruine kiekendief (geen territoria)	34
3.1.25	Scholekster (3 territoria)	34
3.1.26	Graspieper (geen territoria)	35
3.1.27	Kwartel (2 territoria)	35
3.2	Overig waargenomen broedsoorten	36
3.2.1	Watervogels	37
3.2.2	Moerasvogels	37
3.2.3	Pioniersoorten	38
3.2.4	Weidevogels	38
3.2.5	Bos- en parkvogels	38
4.	Resultaten meetnet Agrarische soorten	39
4.1	Vastgestelde soorten	39
4.2	Doelsoorten	39
4.3	Overige waargenomen soorten	41
5.	Resultaten trajecttellingen	43
5.1	Aantal waargenomen vogels en zoogdieren 2025 – 2026	43
5.2	Vastgestelde doelsoorten voor de winterperiode	43
5.3	Vastgestelde potentiële schadesoorten	45
6.	Resultaten monitoring wintervoedselveldjes	48
7.	Conclusies	51
7.1	Conclusies	51
	Referenties	53
	Bijlagen	55
Bijlage 1.	BMP-kaarten	56
Bijlage 2.	Resultaten BMP	71
Bijlage 3.	MAS-resultaten	73
Bijlage 4.	Resultaten trajecttellingen	75

1. INLEIDING

In dit deelverslag worden de resultaten van de (akker)vogelmonitoring in 2025 gepresenteerd. In dit hoofdstuk worden het doel en de aanpak van de onafhankelijke doelmonitoring kort toegelicht.

1.1 Onafhankelijke doelmonitoring

Binnen de raamovereenkomst ‘Adviseren, lerend beheren en monitoren gebiedsontwikkeling Buijtenland van Rhoon, Perceel 3: monitoring & onderzoek’ is ons gevraagd de onafhankelijke doelmonitoring voor de (akker)vogels uit te voeren en daarbij zoveel mogelijk continuïteit te bieden met zowel de onafhankelijke monitoring uitgevoerd door Van der Goes en Groot (vdG&G) als de monitoring die tot maart 2024 is uitgevoerd door Sovon Vogelonderzoek Nederland (SOVON), deels in samenwerking met Grauwe Kiekendief Kenniscentrum Akkervogels (GKA). Tevens is gevraagd af te stemmen met Rhoon Natuurrijk, dat naast het adviseren voor het lerend beheren ook de beheermonitoring uitvoert.

De aanpak van de onafhankelijke doelmonitoring is vastgelegd in het monitoringsplan (Verbeek & Dekker 2024).

Het doel van de monitoring is drieledig:

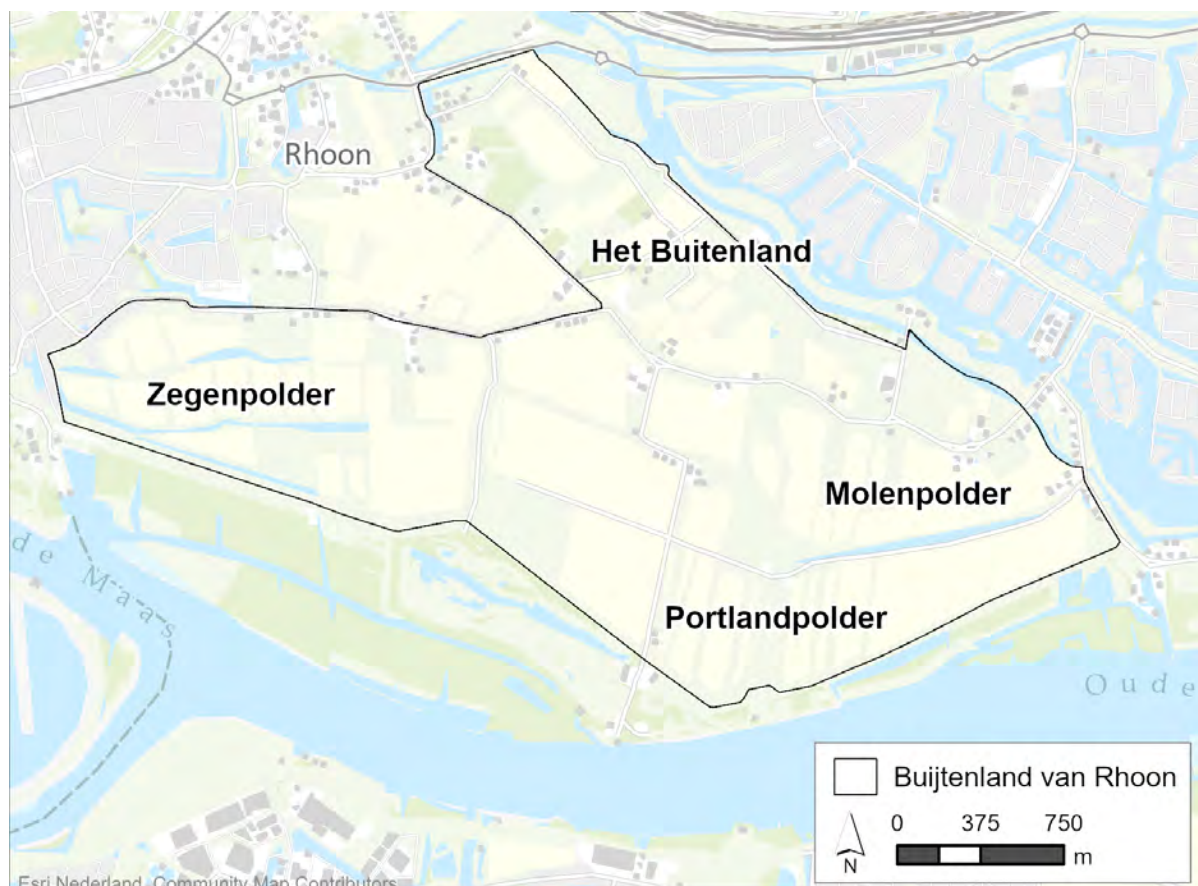
- Inzicht verkrijgen in de aanwezigheid, de spreiding en de abundantie van doelsoorten (en trends daarin).
- Kennisdeling met de gebiedscoöperatie, Rhoon Natuurrijk, de Provincie Zuid-Holland en eventuele anderen.
- Advisering over beheermaatregelen voor de doelrealisatie.

1.2 Het Buijtenland van Rhoon

1.2.1 Gebiedsbeschrijving

Het Buijtenland van Rhoon (circa 600 ha) ligt op het eiland IJsselmonde tussen Rhoon, Charlois en Barendrecht (zie Figuur 1.1.). Het grenst in het

zuiden aan de getijdenrivier de Oude Maas, en natuurgebieden Klein Profijt en de Carnisse Grienden.

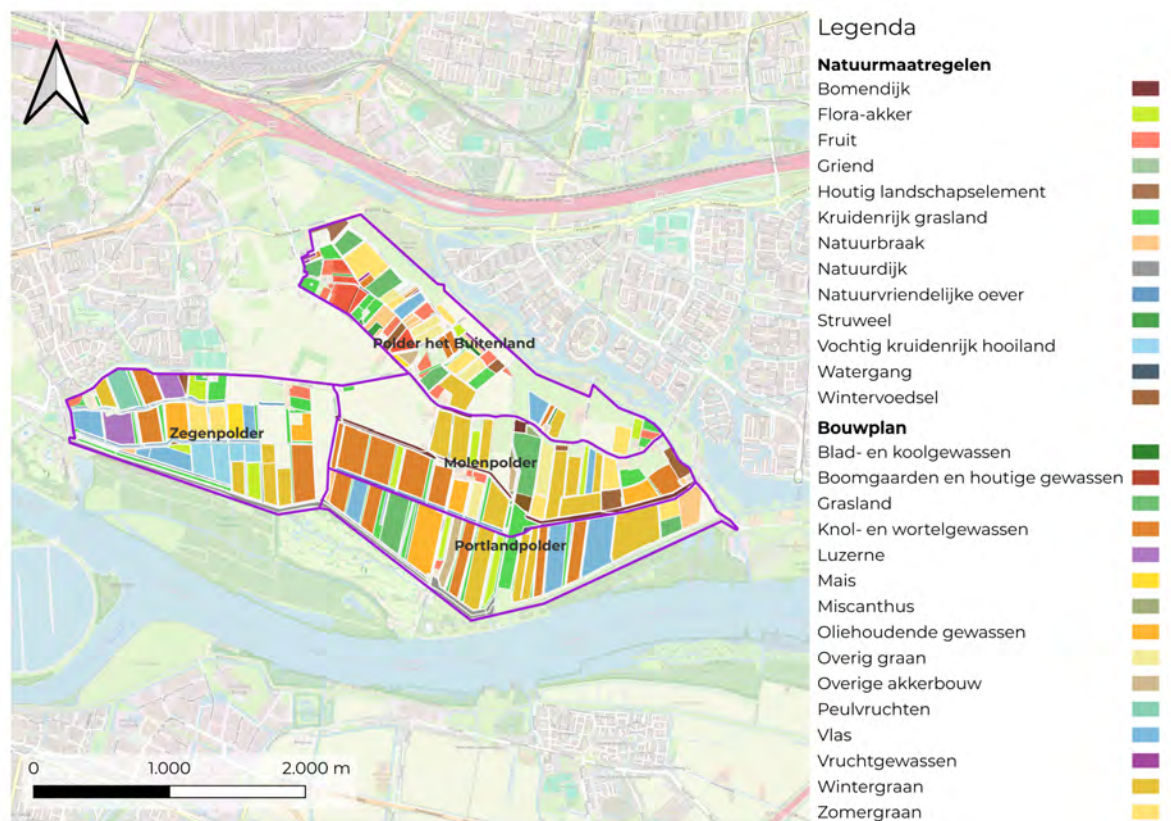
Figuur 1.1: Onderzoeksgebied 'Het Buitenland van Rhoon' inclusief de belangrijkste toponiemen van de deelgebieden

1.2.2 Gebiedsontwikkeling

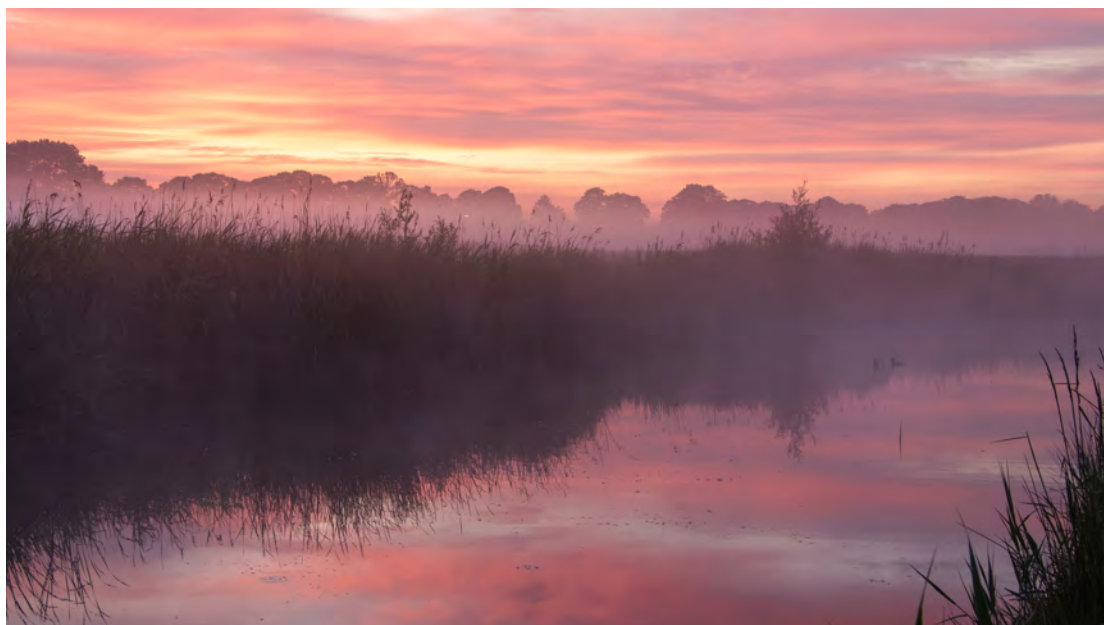
Sinds 2017 worden maatregelen genomen om doelen te realiseren ten aanzien van natuur, landbouw en recreatie. In 2018 zijn doelsoorten en beoogde maatregelen vastgelegd in het Streefbeeld Buitenland van Rhoon.

1.2.3 Grondgebruik en beheertypen

In het Buitenland wordt met name gewerkt aan hoogwaardige akkernatuur. De situering van de natuurmaatregelen ligt goeddeels vast. Het gaat om een grote diversiteit aan beheertypen. Op de landbouwpercelen zijn er verschillende vormen van grondgebruik. Vanwege de gewasrotatie en ontwikkelingen in de gewaskeuze worden niet steeds dezelfde gewassen op dezelfde locaties geteeld, maar is er een grote dynamiek in het grondgebruik. De verdeling van de typen inrichting en beheer in de vier polders in 2025 is weergegeven in figuur 1.2.

Figuur 1.2 Typen inrichting en beheer in 2025

Zonsopkomst in de Zegenpolder

2. METHODEN

Voor het inventariseren van de akkervogels in het Buitenland van Rhoon wordt gewerkt volgens de methoden van de Broedvogelmonitoring (BMP) en Meetnet Agrarische soorten (MAS). In het broedseizoen van 2025 zijn tevens nachttellingen uitgevoerd en extra tellingen van nesten van boeren- en huiszwaluw. Buiten het broedseizoen vinden trajecttellingen en vogeltellingen op wintervoedselveldjes plaats. In dit hoofdstuk wordt de gebruikte methodiek toegelicht en wordt aandacht besteed aan de aansluiting bij de aanpak van de vogelmonitoring in voorgaande jaren, om continuïteit in de dataverzameling te waarborgen en jaren onderling te kunnen vergelijken.

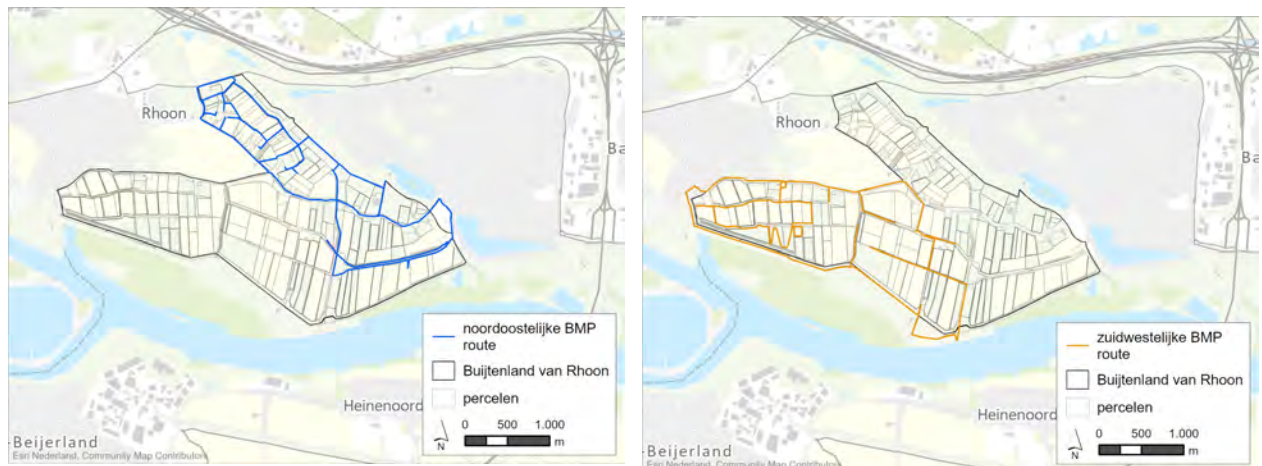
2.1 Broedvogelmonitoring (BMP)

In 2025 zijn de aantallen en ruimtelijke verspreiding van de broedvogels in het Buitenland van Rhoon onderzocht volgens de BMP-methode (Vergeer *et al.* 2023). Gelijk aan de monitoring van voorgaande jaren is het gebied opgedeeld in twee deelgebieden. Het zuidwestelijke deelgebied beslaat de Zegenpolder, de westelijke helft van de Portlandpolder en het westelijke deel van de Molenpolder. Het noordoostelijke deelgebied bestaat uit Polder het Buitenland, het oostelijke deel van de Molenpolder en de oostelijke helft van de Portlandpolder (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**).

De methodiek is grotendeels gelijk aan de BMP-monitoring van voorgaande jaren (zie onder andere Van der Meer & Langbroek 2023; Majoor & Kleyheeg 2024, van Leeuwen *et al.* 2025). De methodiek is vooraf vastgelegd in het monitoringsplan (Verbeek & Dekker 2024). In de periode maart tot en met juni zijn vijf bezoeken uitgevoerd. Tussen opeenvolgende telrondes lagen minimaal tien dagen. Daarnaast zijn eenmalig in juni extra waarnemingen verricht die speciaal waren gericht op boeren- en huiszwaluw, aangezien nesten van deze soorten pas laat in het seizoen goed te tellen zijn. Alle bezoeken vonden plaats in de ochtend, begonnen ongeveer een half uur voor zonsopgang en eindigden rond het middaguur (Tabel 2.2). Er is alleen geïnventariseerd bij gunstige weersomstandigheden. Dat betekent in het

algemeen droog en rustig weer, wat de zangactiviteit van vogels ten goede komt.

Net als in voorgaande jaren zijn tijdens elke bezoekeronde dezelfde routes afgelegd (zie Figuur 2.1). De routes zijn zo gekozen dat alle delen van het te inventariseren terrein goed geteld kunnen worden. De routes zijn zoveel mogelijk met gelijke snelheid afgelegd, deels te voet en deels met de fiets.

Figuur 2.1: Afgelegde routes ten behoeve van de BMP-tellingen tijdens het broedseizoen in 2025.

In 2025 zijn vijf ochtendronden en vier nachtbezoeken uitgevoerd (Tabel 2.2). Ook is één ronde in juli uitgevoerd speciaal gericht op zwaluwen. Nachtbezoeken zijn in eerdere jaren niet of in beperkte mate uitgevoerd. Het aantal ochtendbezoeken is grotendeels in lijn met vijf eerdere jaren (2007, 2016, 2018, 2019 en 2023 (Van der Meer & Langbroek, 2023, Majoor & Kleyheeg, 2024, van Leeuwen et al. 2025)). Wel werden in 2016 en 2018 zes bezoeken uitgevoerd, terwijl vanaf 2019 vijf ochtendronden zijn uitgevoerd. In 2025 hebben wij ook vijf ochtendronden aangehouden.

Tijdens deze rondes zijn alle aanwezige broedvogels geteld, met een focus op de doelsoorten (Tabel 2.1). Naast de doelsoorten is een select aantal andere soorten integraal geteld. Het gaat met name om een aantal soorten ganzen en eenden (potentiële 'schadesoorten') en vogelsoorten die een indicatieve waarde kunnen hebben voor de kwaliteit van het gebied (bijvoorbeeld ijsvogel, huiszwaluw en kerkuil).

Deze waarnemingen zijn verzameld in het kader van de monitoring van 'schadesoorten', dat onderdeel uitmaakt van de trajecttellingen (en zijn daarom niet in voorliggend verslag opgenomen).

Alle waarnemingen zijn in het veld op een tablet direct in Avimap ingevoerd, waarbij het exacte tijdstip bewaard bleef en de locatie van de desbetreffende vogel direct genoteerd kon worden. Hierbij werd ook de bijbehorende broedcode geregistreerd. Bij BMP wordt gewerkt met 16 verschillende broedcodes (zie Vergeer *et al.* 2023).

Tabel 2.1: Doelsoorten voor het broedseizoen volgens het Streefbeeld Buitenland van Rhooen met streefwaarde voor het aantal territoria in het Buitenland van Rhooen.

N.B. Kbl = kleinschalig boerenland; GBDA = groenblauwe dooradering

Soort	Ecotype	Type doelsoort	Streefwaarde (territoria)
Ringmus	Erven	Indicatorsoort	> 100
Steenuil	Erven	Doelsoort	1-3
Boerenwaluw	Erven	Doelsoort	51-100
Gekraagde Roodstaart	Erven	Doelsoort	4-10
Roodborsttapuit	Kbl/GBDA	Indicatorsoort	> 10
Kneu	Kbl/GBDA	Indicatorsoort	> 40
Grasmus	Kbl/GBDA	Indicatorsoort	> 50
Grauwe Klauwier	Kbl/GBDA	Indicatorsoort	1-3
Patrijs	Kbl/GBDA	Doelsoort	11-50
Putter	Kbl/GBDA	Doelsoort	51-100
Groenling	Kbl/GBDA	Doelsoort	51-100
Torenvalk	Kbl/GBDA	Doelsoort	4-10
Ransuil	Kbl/GBDA	Doelsoort	4-10
Spotvogel	Kbl/GBDA	Doelsoort	4-10
Grauwe vliegenvanger	Kbl/GBDA	Doelsoort	4-10
Blauwborst	Kbl/GBDA	Doelsoort	51-100
Zomertortel	Kbl/GBDA	Doelsoort	4-10
Veldleeuwerik	Open akker	Indicatorsoort	> 100
Gele Kwikstaart	Open akker	Indicatorsoort	> 100
Kievit	Open akker	Indicatorsoort	> 150
Velduil	Open akker	Icoonsoort	1-3
Grauwe kiekendief	Open akker	Icoonsoort	1-3
Kwartelkoning	Open akker	Icoonsoort	1-3
Bruine kiekendief	Open akker	Doelsoort	1-3
Scholekster	Open akker	Doelsoort	11-50
Graspieper	Open akker	Doelsoort	11-50
Kwartel	Open akker	Doelsoort	4-10

Bij een groot deel van de bezoeken is informatie verzameld over het gebiedsgebruik van vogels, naast de informatie die kan duiden op de aanwezigheid van een territorium. Dit gaat bijvoorbeeld over foeragegedrag van vogels in het broedseizoen. Op basis van deze informatie is voor de doelsoorten een analyse gemaakt van het gebiedsgebruik per deelbezoek.

De in het veld in Avimap ingevoerde waarnemingen zijn vervolgens in Avimap omgerekend naar territoria. Hierbij wordt op basis van informatie over vogelsoort, aantal, datum en broedcode van alle bezoeken volgens vaste regels bepaald of er sprake is van een territorium. Deze omrekening ('autoclustering') vindt plaats volgens de gangbare methoden en criteria zoals ontwikkeld door Sovon (Vergeer et al. 2023).

Tabel 2.2: Bezoekdata en bestede tijd tijdens de bezoeken van de BMP-broedvogeltellingen in het Buitenland van Rhon in 2025. Nachtbezoeken zijn weergegeven als bezoeken beginnend met 'N'.

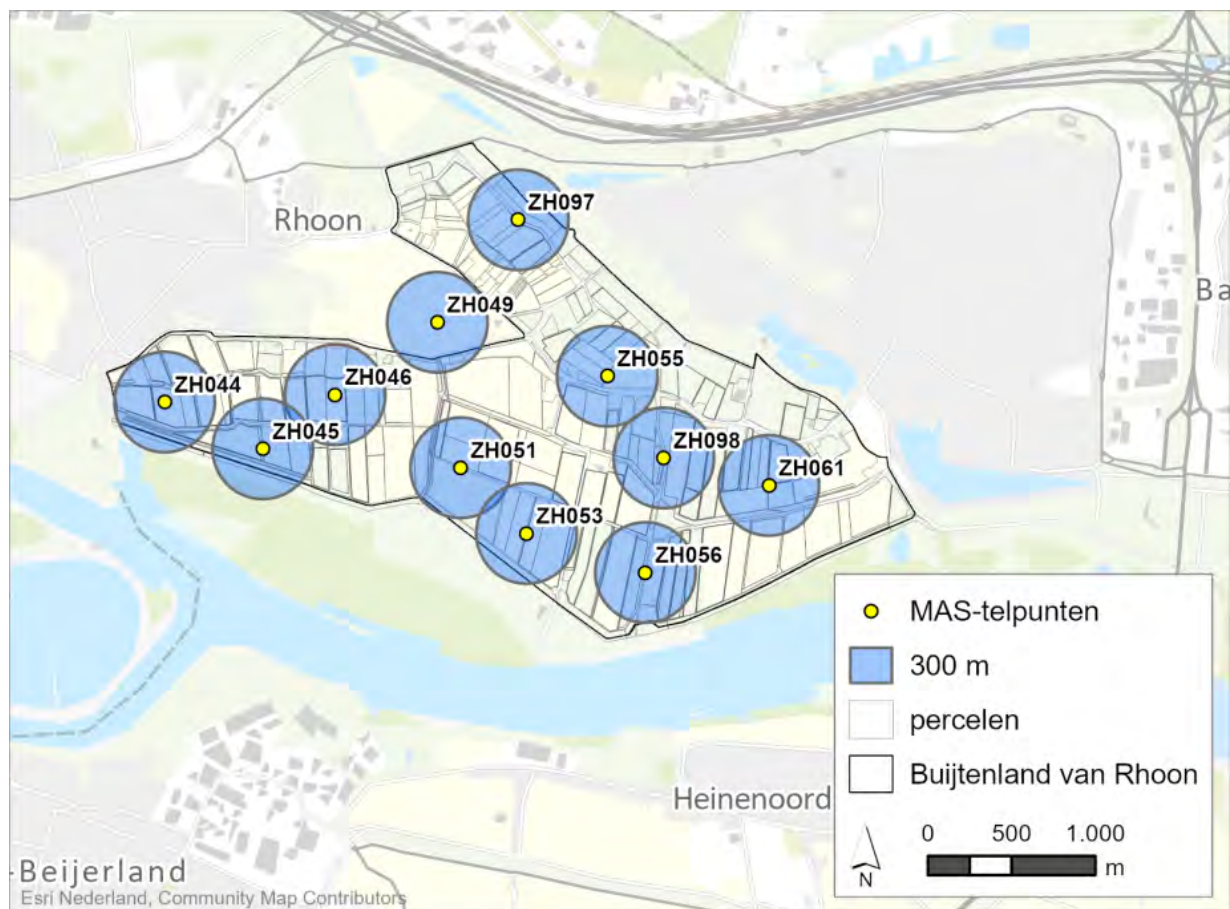
Bezoek	Deelgebied	Datum	Starttijd	Eindtijd
N1	Geheel	17-02-2025	18:30	20:30
N2	Geheel	10-03-2025	19:05	21:10
1a	Noordoost	31-03-2025	09:05	15:15
1b	Zuidwest	04-04-2025	06:34	11:23
N3	Geheel	07-04-2025	21:01	23:05
2a	Zuidwest	16-04-2025	06:09	11:23
2b	Noordoost	16-04-2025	06:40	12:59
3a	Noordoost	30-04-2025	06:29	12:28
3b	Zuidwest	05-05-2025	05:36	10:54
4a	Noordoost	13-05-2025	05:47	12:00
4b	Zuidwest	21-05-2025	05:19	10:42
N4	Geheel	28-05-2025	20:22	00:00
5a	Noordoost	10-06-2025	05:00	10:40
5b	Zuidwest	18-06-2025	05:04	12:30
6*	Geheel	09-07-2025	10:13	11:14

* Tijdens bezoekronde 6 is uitsluitend gezocht naar nesten van zwaluwen (boeren- en huiszwaluw)

2.2 Meetnet Agrarische Soorten (MAS)

Het Meetnet Agrarische Soorten (MAS) heeft als doel om de dichtheden en verspreiding van broedvogels van het agrarisch gebied vast te stellen en de

veranderingen daarin (Teunissen *et al.* 2019). Het maakt gebruik van een punttelmethode, waarbij de telpunten willekeurig verspreid door het agrarisch landschap liggen, waarmee gepoogd wordt een representatief beeld te geven van de aantallen broedvogels in het gebied. Sinds 2017 vinden tellingen MAS-tellingen plaats op tien tot twaalf telpunten. De laatste jaren gaat het om 11 telpunten. In Figuur 2.2 is te zien dat deze 11 telpunten verspreid liggen in (en deels buiten) het Buijtenland van Rhoon, maar niet het hele gebied dekken. Ook is het grondgebruik in de telcirkels niet helemaal representatief voor het grondgebruik in het Buijtenland.

Figuur 2.2: Ligging MAS-telpunten met telcirkel van 300 meter in het Buijtenland van Rhoon. Telpunt ZH049 inclusief de omliggende cirkel ligt grotendeels buiten het studiegebied, maar is wel geteld.

De MAS-telpunten worden jaarlijks geteld in vier telrondes tussen 1 april en 15 juli. De teldata vallen binnen vier vaste telperiodes (1 april - 20 april; 21 april - 10 mei; 11 mei - 10 juni en 21 juni - 15 juli).

In 2025 is op de 11 telpunten geteld op 10 april, 7 mei, 20 mei en 9 juli. De tellingen vonden plaats tussen zonsopkomst tot maximaal vijf uur daarna, altijd onder gunstige weersomstandigheden. Per telpunt is exact tien minuten geteld, waarbij direct bij aankomst begonnen werd met tellen. Waarnemingen binnen een straal van 300 meter van het telpunt zijn ingetekend op de kaart. Hierbij is ook de broedcode genoteerd, waarbij zes verschillende broedcodes zijn gebruikt:

- Code 0: individu of groep, niet plaatsgebonden of overvliegend
- Code 1: individu in broedbiotoop
- Code 2: paar in broedbiotoop
- Code 3: territoriaal gedrag
- Code 4: nestindicerend gedrag
- Code 5: nestvondst.

Achteraf is voor elke vogelsoort het maximumaantal per telpunt bepaald op basis van de broedcodes en de per soort geldende datumgrenzen. Vervolgens is voor elke soort de dichtheid van paren per 100 ha berekend, net zoals dat in voorgaande jaren is gebeurd.

De trends zijn gebaseerd op het procentuele verschil tussen de gemiddelde dichtheid van 2017-2019 en 2020-2022. De cijfers van soorten met lage dichtheden kunnen sterk worden beïnvloed door het beperkte aantal telpunten.

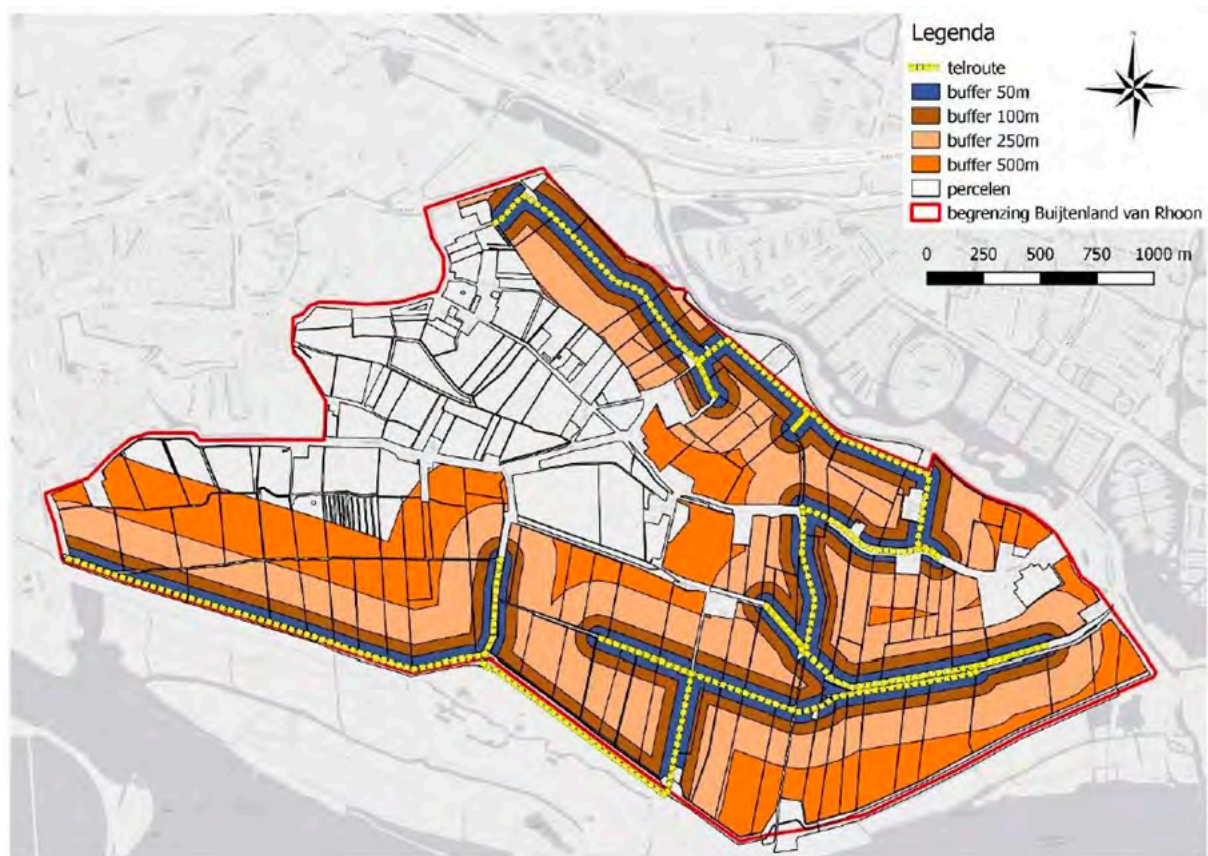
Tabel 2.3 Bezoekdata en start- en eindtijd tijdens de bezoekenrondes van de MAS-broedvogeltellingen in het Buitenland van Rhon in 2025.

Bezoek	Datum	Starttijd	Eindtijd
1	10-04-2025	06:56	11:17
2	07-05-2025	06:11	10:59
3	20-05-2025	06:02	10:32
4	09-07-2025	05:33	09:34

2.3 Trajecttellingen

Tussen juli 2025 en maart 2026 is één keer per maand een trajecttelling uitgevoerd in het Buitenland van Rhon. De route van de trajecttelling is vastgesteld door Godijn & Wiersma (2019) (zie Figuur 2.3). Langs dezelfde route hebben in de periode juli 2021 – maart 2024 tellingen plaatsgevonden door Sovon en in de periode juli 2022 – maart 2023 door van der Goes een Groot.

Vanaf de route kunnen niet alle percelen met dezelfde precisie worden onderzocht. Godijn en Wiersma (2019) hebben daarom de waarnemingskans voor verschillende delen van het gebied op de kaart gemarkeerd. De trajecttelling is daarmee geen vlakdekkende telling. Vooral kleine, veelal op de grond foeragerende vogelsoorten kunnen snel over het hoofd worden gezien en daarom worden onderschat.

Figuur 2.3 Route trajecttelling (gele stippen), zoals deze is vastgesteld door Godijn en Wiersma (2019). De route is zodanig dat min of meer het gehele Buitenland is te overzien. De buffers geven de afnemende waarnemingskans weer.

Om de continuïteit van de tellingen te waarborgen is in 2025 – 2026 dezelfde route gebruikt. Elke telling werd begonnen in het noorden van het gebied (kruising Nieuweweg – Rijdsdijk). Vervolgens is de route langzaam per fiets en te voet afgelegd in zuidelijke richting, waarna de route beëindigd werd aan de zuidwestelijke hoek van de Zegenpoldersdijk. De route werd elke telling met ongeveer gelijke snelheid uitgevoerd en duurde ongeveer vijf uur. De tellingen zijn in het veld direct in Avimap ingevoerd, waarbij het exacte tijdstip bewaard bleef en de locatie van de desbetreffende vogel direct is genoteerd. Tijdens de

tellingen zijn alle individuele vogels geteld die binding hadden met het landschap; overvliegende vogels (bijvoorbeeld overtrekkende ganzen of vanaf een slaappleats overvliegende meeuwen) zijn niet meegenomen. Naast het in kaart brengen van alle aanwezige vogels en vogelsoorten in het Buitenland van Rhoon, zijn ook specifiek de aantalsontwikkelingen van potentiële schadesoorten gemonitord. Het gaat hier om de volgende potentiële schadesoorten: fazant, houtduif, holenduif, stadsduif, brandgans, kolgans, nijlgans, grauwe gans, grote Canadese gans, ekster, kauw, roek, zwarte kraai en wilde eend. Aanvullend zijn ook tijdens elke telling alle waargenomen zoogdieren in het gebied genoteerd.

Het kan niet helemaal met zekerheid worden vastgesteld in hoeverre Sovon en Van der Goes en Groot de trajecttellingen op precies dezelfde manier hebben uitgevoerd. Van der Meer en Langbroek (2023, p. 12) melden over hun aanpak dat er in het Buitenland van Rhoon voldoende wegen aanwezig zijn om percelen goed te tellen. Tegelijkertijd schrijven zij: “In grote percelen en in open terreindelen zijn bij twijfel insteken gemaakt.” Zij hebben echter niet vastgelegd op welke locaties en bij welke “twijfel” zij dit hebben gedaan. Navraag bij van der Goes en Groot heeft ook geen nadere informatie over hun aanpak opgeleverd.

Tijdens de trajecttellingen in de winter van 2025 – 2026 zijn tellingen uitsluitend vanaf de bestaande wegen uitgevoerd, zonder insteken in percelen te maken. Voor de telling is gebruik gemaakt van verrekijker en telescoop. Het is inherent aan een niet-vlakdekkende telling dat er soorten worden gemist of worden onderschat. Dit kan maar gedeeltelijk worden opgevangen door insteken in percelen te maken. Het is onmogelijk om – in de tijd die er voor een trajecttelling staat – alle percelen af te zoeken. Dat is ook niet het doel van de trajecttellingen. Het doel is een beeld te hebben van aantallen doelsoorten en potentiële schadesoorten buiten het broedseizoen.

Bij het vergelijken van de data van de verschillende jaren moet er rekening mee worden gehouden dat eventuele variaties deels het gevolg kunnen zijn van een verschil in werkwijze.

Alle tellingen zijn uitgevoerd in de tweede decade van de respectievelijke maand. Alle bezoeken begonnen rond zonsopgang. De bezoekdata en –tijden staan vermeld in Tabel 2.4. Er is alleen geïnventariseerd bij gunstige weersomstandigheden. Dat betekent in het algemeen droog en rustig weer, wat de activiteit van vogels ten goede komt.

Tabel 2.4: Bezoekdata, start- en eindtijd en telduur van de trajecttellingen en de geldende weersomstandigheden ten tijde van de trajecttellingen 2025-2026.

Bezoek	Datum	Starttijd	Eindtijd	Telduur	Temperatuur °C (Min - Max)	Wind
Juli	18-07-2025	05:45	10:33	04:48	14 – 27	O2
Augustus	11-08-2025	06:21	11:04	04:45	13 – 28	NO2
September	19-08-2025	07:21	12:01	04:40	14 – 26	Z3
Oktober	07-10-2025	07:54	12:26	04:32	12 – 18	N3
November	26-11-2025	08:19	12:57	04:38	1 – 6	N2
December	17-12-2025	08:35	13:22	04:47	6 – 11	N3
Januari	16-01-2026	08:37	13:41	05:04	3 – 11	Z3
Februari	13-02-2026	07:56	12:23	04:27	0 – 5	NO3
Maart	18-03-2026	06:47	11:20	04:33	7 – 15	ZO3

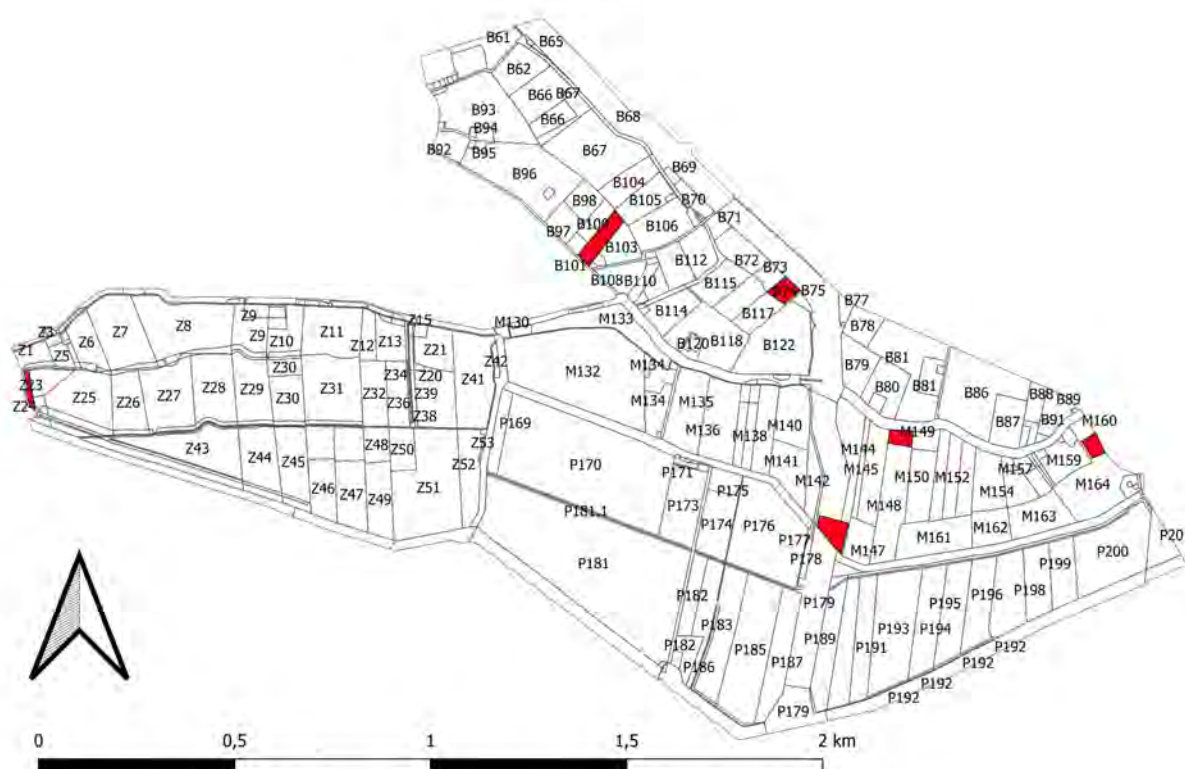
Figuur 2.4 Akkers van de herenboerderij in Polder het Buitenland

2.4 Monitoring wintervoedselveldjes

Tijdens het winterseizoen van 2025 – 2026 zijn zes verschillende wintervoedselvelden gemonitord tussen oktober 2025 en maart 2026. Een overzicht van de velden is weergegeven in Figuur 2.5. Ten opzichte van het seizoen 2024 – 2025

zijn enkele veranderingen doorgevoerd: In de Zegenpolder ligt het wintervoedselveld wat westelijker; het veld langs het Molenpoldersepad is kleiner en beslaat het zuidelijke deel van het perceel, en het veld in het uiterste oosten van het gebied is iets kleiner. Daarnaast is een nieuw veld aangelegd tussen de Poelweg en de Essendijk. De velden langs de Oudeweg en langs de Essendijk zijn ongewijzigd in ligging en grootte ten opzichte van het winterseizoen 2024 – 2025. Daarmee zijn de volgende zes wintervoedselvelden gemonitord:

▪ A	Z23	Westzijde Zegenpolder
▪ B	B101	Oudeweg (Polder Het Buitenland)
▪ C	B74	Poelweg (Polder Het Buitenland)
▪ D	-	Molenpolderse Zeepad (Zuidzijde Molenpolder)
▪ E	M149	Essendijk (Noordzijde Molenpolder)
▪ F	M160	Koedood (Oostzijde Molenpolder)

Figuur 2.5 Ligging wintervoedselveldjes (groen gekleurde percelen) in het Buitenland van Rhon in winterseizoen 2025 – 2026.

De monitoring vond plaats aansluitend aan de trajecttellingen op dagen met gunstige weersomstandigheden, zoals ook is beschreven in de vorige paragraaf.

De velden zijn altijd in dezelfde volgorde doorlopen, waarbij werd begonnen bij veld A in de Zegenpolder.

De monitoring is uitgevoerd door te voet door het gehele wintervoedselveld te gaan. Afhankelijk van de grootte van het veld werd ofwel een ronde gelopen door het veld, ofwel werd het veld doorkruist door in een zigzagpatroon over het veld te lopen. De tellingen zijn in het veld direct in Avimap ingevoerd, waarbij het exacte tijdstip van elke waarneming bewaard bleef en de locatie van de desbetreffende vogel direct genoteerd kon worden. Tijdens de tellingen zijn alle individuele vogels geteld die zich op het veld bevonden. Veld A (Zegenpolder) is in maart niet geteld, omdat dit perceel voorafgaand aan de telling omgeploegd was.

2.5 Weersomstandigheden

Weersomstandigheden kunnen van grote invloed zijn op de aantallen broedvogels. Dit geldt zowel voor de weersomstandigheden in de voorgaande winter (effecten gelden dan vooral voor standvogels) als de omstandigheden in het broedseizoen. Voor onderstaande beschrijving is gebruik gemaakt van de data van weerstation Rotterdam, het dichtstbijzijnde KNMI-weerstation.

2.5.1 Broedseizoen: Maart 2025 – Juni 2025

Maart, de eerste maand van het broedseizoen, werd gekenmerkt door hogedrukgebieden. Wat betreft temperatuur verliep maart iets boven normaal (7.5°C; normaal: 6.7°C), met de eerste officiële warme dag op 21 maart. Vooral was maart een uitermate droge en zonnige maand, met maar 6 mm neerslag (normaal: 56 mm) en 250 zonneschijn-uren (normaal: 143 uur).

Ook april werd gedomineerd door hogedrukweer, waardoor het een warme en zonnige maand werd. De gemiddelde temperatuur kwam uit op 11.6°C (normaal: 9.7°C). De maand kenmerkte zich vooral door de grote hoeveelheid zonneschijn (280 uur, normaal: 193 mm). Ook april verliep weer relatief droog ten opzichte van het langjarig gemiddelde (34 mm, normaal: 42 mm).

Ook mei verliep aan de warme kant met een gemiddelde temperatuur van 14.2°C (normaal: 13.2°C). Net als de rest van de lente domineerde ook in mei weer de hogedruk, hoewel het tweede deel van de maand ook iets meer neerslag bracht. Uiteindelijk kwam de totale neerslagsom uit op 33 mm, net iets meer dan de helft van het langjarig gemiddelde (55 mm). Ook deze maand was weer zeer zonnig met een zonneschijnduur van 284 uur tegenover een normaal van 226 uur.

Waar de eerste decade van juni relatief gematigd verliep met vaak temperaturen onder de 20°C, daar verliep de rest van juni vrij warm met ook drie keer tropische temperaturen. Gemiddeld verliep de maand daardoor zeer warm (18.5°C, normaal: 15.9°C). Ook deze maand verliep, net als de voorgaande maanden, droog (40 mm, normaal: 62 mm) en zeer zonnig (281 uur, normaal: 193 uur).

2.5.2 Winter: November 2025 – februari 2026

November 2025 verliep wat betreft de temperatuur in twee delen. De gemiddelde maandtemperatuur lag ruim boven gemiddeld (8.4°C; normaal: 7.7°C), hoewel met name de eerste helft van de maand zeer zacht was. De tweede helft was juist met regelmaat vrij fris met ook de eerste winterse speldenprikken. De zon liet zich relatief veel zien (76 zonne-uren; normaal: 68 uur), terwijl de maand ook net iets droger dan normaal verliep (73 mm; normaal: 89 mm).

De maand december 2025 was zeer zacht, met enkel rond kerst enkele koude dagen (waarvan één ijsdag) en vaak vorst in de nachten. De gemiddelde temperatuur kwam, ondanks de koudere periode, uit op een gemiddelde van 8.9°C, ruim boven de norm (7.1°C). De hoeveelheid zonneschijn lag bijna precies rond het gemiddelde (59 uur; normaal: 56 uur), terwijl de maand wel zeer droog verliep met maar 19 mm neerslag (normaal: 86 mm).

Januari 2026 kenmerkte zich als een maand met relatief zeer veel wind uit oostelijke richtingen. Desondanks werd maar één ijsdag genoteerd en werd geen enkele keer matige vorst gemeten, terwijl de maand net iets kouder dan normaal verliep (5.8°C; normaal: 6.4°C). De hoeveelheid zonneschijn lag net boven het gemiddelde (74 uur; normaal: 70 uur), terwijl de maand, met name in de eerste decade, vrij nat verliep met 91 mm (normaal: 70 mm).

In februari 2026 domineerden zuidelijke winden het weerbeeld, afgewisseld met enkele korte, iets koudere perioden. Dit resulteerde in een zeer warme maand met een maandgemiddelde temperatuur van 9.7°C (normaal: 7.2°C). Met name de laatste week verliep zeer warm met meerdere dagrecords. Ook deze maand verliep wat betreft zonneschijn gemiddeld met 97 uur (normaal: 100 uur). In lijn met november en december verliep ook deze maand vrij droog met 51 mm neerslag (normaal: 73 mm).

3. RESULTATEN BROEDVOGEL-MONITORING

3.1 Soortbespreking doelsoorten

In totaal zijn van 66 vogelsoorten territoria vastgesteld in de broedvogel-monitoring door middel van de BMP-methode (Bijlage II), waarvan 17 doelsoorten (Tabel 3.1).

Hieronder volgt per doelsoort een korte beschrijving van het gevonden resultaat in 2025. Hierin wordt het aantal territoria in vergelijking met eerdere jaren besproken. Daarnaast wordt ook besproken waar in het gebied de betreffende territoria liggen en hoe vogels gebruik maken van het onderzoeksgebied.

In Bijlage I zijn kaarten opgenomen met de ruimtelijke verspreiding van de vastgestelde territoria van de doelsoorten.

3.1.1 Ringmus (1 territorium)

In 2025 is één territorium vastgesteld van de ringmus. Niet eerder zijn zo weinig territoria vastgesteld van deze soort. De afname ligt in lijn met de landelijke sterk negatieve trend van de soort (sovon.nl 2025) en met tellingen uitgevoerd door de lokale vogelwerkgroep (schr. Med. VWG IJsselmonde)

Het enige territorium van ringmus bevindt zich op of in de omgeving van een erf aan de noordzijde van de Zegenpolder: driemaal werd hier een zingend exemplaar waargenomen. Daarnaast werd in juni één keer een exemplaar waargenomen iets zuidelijker in de Zegenpolder rond de natte delen. Verder zijn geen foeragerende ringmussen waargenomen; het gebiedsgebruik van de ringmus beperkt zich in het broedseizoen tot een straal van enkele honderden meters.

3.1.2 Steenuil (geen territoria)

De steenuil is in 2025 niet vastgesteld, ondanks het gerichte onderzoek met nachttellingen in 2025. Ook in afgelopen jaren zijn steenuilen niet waargenomen in het Buitenland van Rhoon. Een solitaire man die in 2018 bij

de Vlakkenburg aanwezig was lijkt het gebied weer te hebben verlaten. Opgemerkt moet worden dat steenuilen op IJsselmonde een zeer zeldzame verschijning zijn; territoria van steenuilen zijn enkel te vinden in de naastgelegen Hoeksche Waard en Alblasserwaard. Geschikt biotoop bevindt zich verspreid door het Buitenland van Rhoon rondom de vele oude boerderijen met daaromheen liggende boomgaarden en kruidenrijke akkerranden. Echter, steenuilen kennen een geringe dispersie, en een snelle vestiging in volgende jaren is dan ook niet direct waarschijnlijk.

3.1.3 Boerenwaluw (30 territoria)

Van de boerenwaluw zijn 30 nesten gevonden. Omdat boerenwaluwen in agrarisch gebied bijna altijd in schuren en stallen broeden, is deze soort geteld door met bewoners door schuren en stallen te lopen en het aantal nesten te tellen. Bij al uitgevlogen nesten werden nesten aangewezen die dit jaar bezet waren. Het aantal van 30 nesten is hoger dan in andere jaren. De nesten bevonden zich in schuren op erven langs de Essendijk en in een schuur helemaal in het noorden van Polder Het Buitenland.

Deze soort werd in het voorjaar vooral foeragerend gezien rondom erven en aangrenzende akkers en velden.

3.1.4 Gekraagde roodstaart (geen territoria)

Gekraagde roodstaarten kennen door de jaren heen een wisselend voorkomen in het Buitenland. Echter, de afgelopen drie jaar zijn geen zingende vogels aangetroffen, terwijl er in 2017 en 2018 twee paartjes broedden in boomgaarden, en één in 2022. Ook werden dit jaar geen doortrekkende exemplaren aangetroffen. De gekraagde roodstaart vertoont in Nederland in recente jaren een toename en een kerngebied (Biesbosch) ligt relatief dichtbij (sovon.nl 2025). Ook broeden gekraagde roodstaarten in de aangrenzende grienden langs de Oude Maas. Dit maakt het goed mogelijk dat deze soort weer terugkeert als broedvogel in het Buitenland van Rhoon als geschikte omstandigheden voldoende aanwezig zijn.

3.1.5 Roodborsttapuit (14 territoria)

Van de roodborsttapuit werd in 2025 het één-na-hoogste aantal territoria vastgesteld sinds de start van de tellingen. Enkel in 2024 werden meer territoria vastgesteld (15). Daarmee lijkt de positieve trend doorgezet te worden; immers, vóór 2024 schommelde het aantal territoria rond de tien. Dit is in lijn met de sterk positieve landelijke trend (sovon.nl 2025). Met 14 paar ligt het aantal territoria ook ruim boven de gestelde streefwaarde.

Roodborsttapuiten waren door het voorjaar heen vrij honkvast en werden doorgaans tussen verschillende bezoeken rondom dezelfde locaties

waargenomen. Territoria bevinden zich in en rondom verschillende relatief ruige plekken. Hieronder vallen natuurmaatregelen als bijvoorbeeld kruidenrijk grasland en nieuw aangeplante hoogstamboomgaarden. Daarnaast bevinden territoria zich vaak langs de kruidenrijke randen van percelen, maar ook in en rondom riet- en ruigtestroken langs slootjes. Van de roodborsttapuit is bekend dat grondnesten vaak in taluds en ruig begroeide bermen worden gemaakt (bijvoorbeeld slootkanten) (sovon.nl 2025). Zo werden zes territoria vastgesteld langs de zeedijk aan de zuidrand van het Buitenland. Deze lagen in sommige gevallen maar enkele honderden meters uit elkaar. Hier werden zingende vogels veel waargenomen in rietruigte tussen de dijk en het aanliggende perceel. Ook in Polder het Buitenland werden veel territoria vastgesteld. Deze bevonden zich veelal in nieuw geplante struwelen of hoogstamboomgaarden of langs de rand van kruidenrijk bouwland en wintervoedselveldjes. Daarnaast werden twee territoria vastgesteld in de Molenpolder rondom kleine ruigteveldjes, direct ten zuiden van de Essendijk.

Alle waarnemingen van de roodborsttapuiten zijn gedaan in de nabijheid van de vastgestelde territoria. Dit indiceert dat het gebiedsgebruik (waaronder foerageren) in de directe omgeving van het territorium plaatsvindt. Zingende vogels werden echter op een aantal locaties slechts gedurende één bezoek vastgesteld en in latere ronden niet meer. Het is hierbij niet duidelijk of deze vogels in het broedseizoen nog verplaatst zijn binnen het gebied, het gebied hebben verlaten of toch succesvol hebben gebroed in het gebied.

3.1.6 Kneu (10 territoria)

Van de kneu zijn in 2025 tien territoria vastgesteld, gelijk aan het aantal in 2024. Het aantal territoria van de kneu schommelt jaarlijks sterk, met aantallen tussen de zes (2020) en 36 (2019). Kneu staat echter bekend als een lastig te tellen soort: vogels zijn nauwelijks territoriaal en ook niet-territoriale mannetjes kunnen het hele voorjaar volop zingen (sovon.nl 2025). Ook foerageren kneuen tot op honderden meters afstand van het nest. Dit kan mede van invloed zijn op de schommelingen in aantallen territoria tussen de verschillende teljaren en mogelijk tot een onderschatting van aantallen leiden. Ook is specifiek voor deze vogelsoort het aantal bezoeken (5) aan de beperkte kant.

De territoria bevinden zich in het gehele gebied. De meeste territoria bevinden zich in een grotendeels door bramen overgroeide oude boomgaard langs de Oudeweg. Daarnaast werden voor het eerst territoria van kneuen vastgesteld in de aanplant langs de Nieuweweg, in het uiterste noorden van

Polder Het Buitenland. Ook werden losse territoria gevonden op twee erven in de Zegenpolder.

Foeragerende vogels werden daarnaast regelmatig gezien in de Portlandpolder en langs de Molenpolderse Zeedijk, waar ze vaak al foeragerend in de kruidenrijke, braakliggende gronden werden waargenomen of zingend in de essen op de zeedijk.

Tussen de verschillende bezoeken was er weinig verschil tussen de locaties waar de kneu werd waargenomen. In de meeste gevallen lag de maximale afstand tussen onderlinge bezoeken op 100 m. Individuele vogels vlogen echter veelvuldig rond in het gehele gebied. Waarnemingen van dergelijke vogels tellen echter niet mee als territorium (zoals bijvoorbeeld de vogels in de Portlandpolder en langs de Molenpolderse Zeedijk). Mogelijk hebben deze waarnemingen (deels) betrekking op doortrek.

Figuur 3.1 Kneu

3.1.7 Grasmus (17 territoria)

Tot en met 2023 leek het aantal grasmussen sterk toe te nemen in het Buitenland van Rhon, met in 2023 24-35 territoria. Vorig jaar werden echter slechts elf territoria vastgesteld. In 2025 leek het aantal territoria zich weer wat

te herstellen met uiteindelijk 17 territoria. Dit aantal is in lijn met het aantal territoria in de periode 2018 – 2022. Landelijk is de trend sterk positief, en geschikt broedbiotoop is ruimschoots aanwezig in het Buitenland van Rhon (sovon.nl 2025).

Grasmussen zijn typische struweelbewoners. De meeste territoria bevinden zich daarom, net als afgelopen jaren, op plekken met natuurmaatregelen die een vorm van ruigte opleveren, vaak langs oude dijken of aan de rand van erven. Dit zijn vaak (verruigde) (hoogstam)boomgaarden of randen langs kruidenrijke akkers. Opvallend veel territoria bevonden zich dit jaar in en rondom de door bramen overgroeide boomgaard langs de Oudeweg.

Omdat territoriale vogels vrij honkvast zijn, werden vogels tijdens meerdere tellingen rondom dezelfde plek gezien. Tussen de verschillende bezoeken was weinig verschil tussen locaties van waarnemingen van de grasmus. In de meeste gevallen lag de maximale afstand tussen onderlinge bezoeken op 100 m. Zingende vogels werden echter op een aantal locaties slechts gedurende één bezoek vastgesteld. Gelet op de hoge trefkans van de soort duidt dit erop dat territoriale vogels zich nog regelmatig verplaatsen, of dat vogels zich stilhouden nadat ze gepaard zijn.

3.1.8   Grauwe Klauwier (geen territoria)

Grauwe klauwieren zijn lokaal in het recente verleden nooit als broedvogel vastgesteld, en dat geldt ook voor dit jaar weer. Als broedvogel komt de grauwe klauwier vooral voor in de oostelijke helft van het land (sovon.nl 2025), waardoor vestiging op korte termijn niet heel waarschijnlijk is. Echter, landelijk gezien neemt het aantal sterk toe, waardoor op langere termijn de grauwe klauwier als broedvogel in dit gebied voor zou kunnen komen. Vestiging is sterk afhankelijk van specifieke habitatvereisten: de vogel heeft dicht en doornig struweel (zoals meidoorn) nodig voor de nestbouw en voor de aanleg van 'spietsplekken', gecombineerd met open, kruidenrijke percelen voor de jacht. In het Buitenland komen op termijn vooral de struweelrijke plekken omringd door deze insectenrijke ruigtes in aanmerking voor toekomstige vestiging, mogelijk geholpen door de natuurlijke dispersie van jonge, pionierende vogels vanuit de groeiende kernpopulatie.

3.1.9   Patrijs (geen territoria)

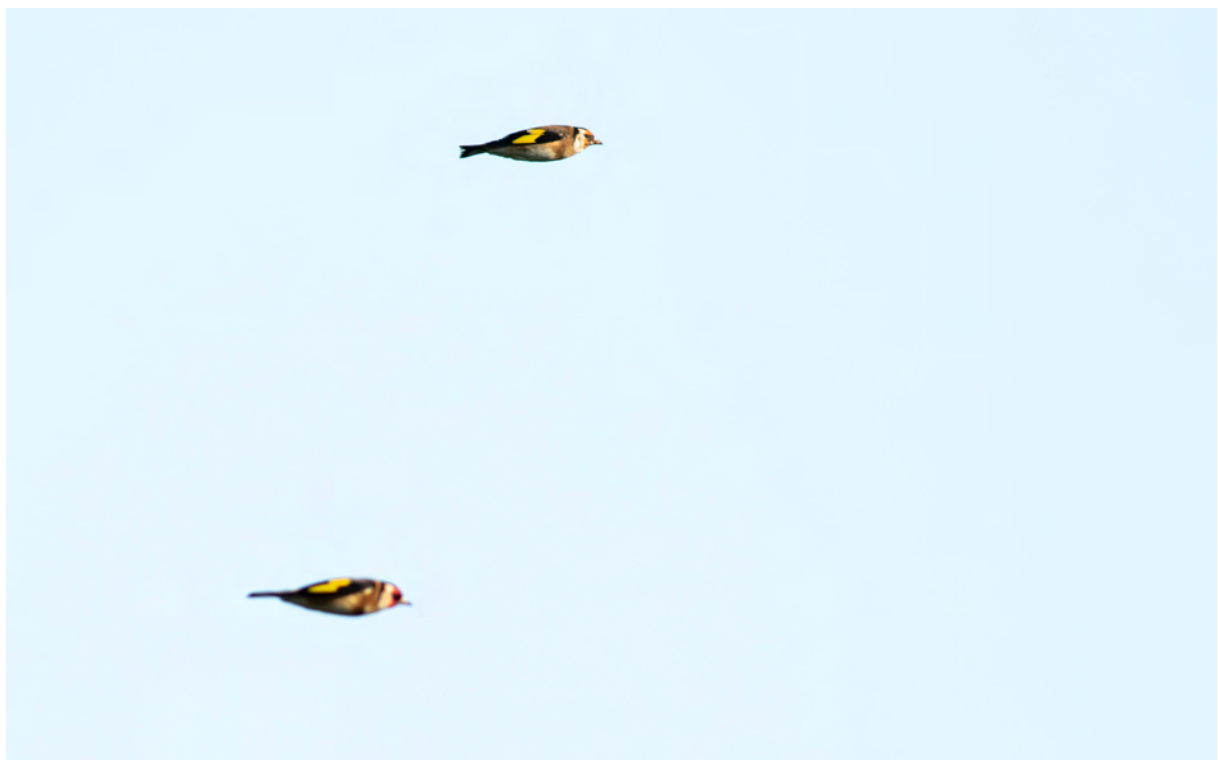
Patrijzen komen sinds 2015 niet meer voor op het Eiland van IJsselmonde. Ook heeft deze soort een zeer geringe dispersie en is de soort ook op landelijke schaal sterk achteruitgegaan. Ondanks het voorkomen van patrijzen in de naastgelegen Hoeksche Waard, is een zelfstandige terugkeer van deze soort in het Buitenland op korte termijn dan ook onwaarschijnlijk.

3.1.10 Putter (40 territoria)

De putter is de afgelopen jaren een zeer algemene broedvogel geworden in het Buitenland, met dit jaar 40 paar. De aantallen liggen daarmee ook dit jaar weer binnen het bereik van eerdere jaren, toen het aantal territoria schommelde tussen de 15 en 49.

Putters zijn tijdens alle bezoeken waargenomen op en rondom erven en bomenlanen. Territoria bevonden zich met name op het westelijke deel van de Molenpolderse Zeedijk, langs de Schenkeldijk en in de essen langs de Essendijk. Ook op het terrein rondom De Buytenhof waren meerdere territoria gelegen. Tezamen bevond zich ongeveer driekwart van de territoria rondom bovengenoemde dijken en erven.

Putters bleken ook dit seizoen weer vrij honkvast. Waarnemingen van putters werden namelijk zo goed als allemaal gedaan op bovengenoemde plekken, onafhankelijk van welk deelbezoek. Overigens waren de bomenrijen en erven waar de territoria gelegen zijn ook zo goed als de enige plekken waar putters dit broedseizoen zijn waargenomen. Enkel op de koolzaadakker in de Portlandpolder werden enkele foeragerende putters gezien tijdens het broedseizoen.

Figuur 3.2 Twee putters in Polder het Buitenland

3.1.11 Groenling (4 territoria)

Waar het aantal territoria van groenlingen de afgelopen jaren schommelde tussen de 13 en 23, werden in 2024 al relatief weinig territoria gevonden (10). Echter, dit jaar werden zelfs maar 4 territoria vastgesteld. De oorzaak voor dit lage aantal is met de huidige BMP-methodiek niet vast te stellen.

Of er sprake is van concurrentie van de halsbandparkiet, eveneens een hollenbroeder, is niet goed te zeggen. De halsbandparkiet laat de afgelopen jaren een stabiel beeld zien, met juist dit jaar relatief weinig territoria. De groenling staat wel bekend als een lastig te tellen soort: vogels zijn nauwelijks territoriaal en vogels kunnen dicht op elkaar broeden (sovon.nl 2025). Dit kan mede van invloed zijn geweest op de schommelingen in aantallen territoria tussen de verschillende teljaren en mogelijk tot een onderschatting van aantallen leiden. Een andere mogelijk beperkende factor zijn de nog relatief jonge ruigtes en hagen, welke in oudere staat een aantrekkelijker broedhabitat kunnen vormen voor groenlingen. De recente landelijke achteruitgang kan mogelijk worden geweten aan de parasitaire ziekte Het Geel (sovon.nl 2025).

Net als de eerdere jaren werd het gros van de territoria vastgesteld in Polder Het Buitenland rond het met bramenstruweel overgroeide perceel langs de Oudeweg. Hier bevonden zich dit jaar twee territoria. Dit is ook de plek waar groenlingen het meest werden waargenomen tijdens alle bezoeken. De andere territoria bevonden zich op het terrein van de Buytenhof en op een erf langs de Essendijk. Naast territorium-indicerende waarnemingen op deze locaties, werden nauwelijks foeragerende groenlingen waargenomen in het gehele Buitenland van Rhon, met uitzondering van één foeragerende vogel op het koolzaad in de Portlandpolder.

3.1.12 Torenvalk (1 territorium)

Torenvalken zijn al jaren als broedvogel aanwezig in het gebied. Dit jaar werd één nestkast met zekerheid bewoond. Deze bevond zich in een boomgaard langs de Oudeweg, in Polder Het Buitenland. Opvallend genoeg werd geen nest vastgesteld in de kast langs de Molenpolderse Zeedijk, welke al jarenlang bewoond is.

Individen van deze soort worden gezien door het gehele gebied (zonder duidelijke voorkeur voor een bepaald habitat), hoewel torenvalken dit voorjaar opvallend weinig werden waargenomen. Jagende torenvalken zijn dit jaar waargenomen in de Zegenpolder en aan de noordrand van Polder het Buitenland.

3.1.13 Ransuil (1 territorium)

Territoria van de ransuil zijn in 2025 niet vastgesteld, ondanks het gerichte onderzoek in 2025. In eerdere jaren (voor het laatst in 2023) werden één of twee territoria gevonden. Wel blijkt uit andere bronnen dat in 2025 een paartje ransuil jongen heeft grootgebracht op een erf in de Zegenpolder (L. van der Wind, persoonlijke communicatie, 2 september 2025). Gedurende het veldonderzoek werd rond een erf langs de Veerweg in de Portlandpolder eenmalig een vliegend paar ransuilen gezien. Door het ontbreken van vervolgwaarneming of territorium-indicerend gedrag kon hier geen territorium bevestigd worden. De Ransuil is sterk afhankelijk van oude kraaiennesten of nesten van roofvogels in (solitaire) bomen als broedplaats, en van een rijk muizenaanbod in het open akkerland. De externe waarneming bevestigt dat het Buitenland van Rhoon de noodzakelijke combinatie van broedgelegenheid (ervenbomen) en foerageergebied (open polderland) blijft bieden. De populatie is zeer klein en versnipperd, maar nog wel aanwezig.

3.1.14 Spotvogel (2 territoria)

Net als afgelopen jaar, en vergelijkbaar met de jaren ervoor, zijn in 2025 twee zingende spotvogels in het gebied waargenomen.

Beide vogels bevonden zich in dichte hagen en bomen rondom kleinschalig akkerland, een typisch habitat voor deze soort. De territoria lagen enkele honderden meters van elkaar verwijderd in Polder het Buitenland.

3.1.15 Grauwe vliegenvanger (1 territorium)

Grauwe vliegenvangers zijn tijdens de reguliere BMP-rondes niet vastgesteld in het werkgebied. Echter, tijdens een trajecttelling halverwege juli werd een zingende grauwe vliegenvanger waargenomen in essen op de Essendijk. Deze waarneming valt binnen de door Sovon vastgestelde datumgrenzen. Om deze reden is deze waarneming beschouwd als indicatief voor een territorium. Hiermee is deze soort pas voor de derde keer (na 2007 en 2022) met zekerheid als broedvogel vastgesteld in het Buitenland van Rhoon. Grauwe vliegenvangers zijn moeilijk vast te stellen vogels, doordat de zang zeer onopvallend is en een korte periode kan betreffen. Daarnaast keert de soort pas zeer laat terug uit Afrika (sovon.nl 2025) waardoor de soort in maar weinig BMP-rondes vastgesteld kan worden. Dit alles zorgt dat de soort makkelijk is te missen.

3.1.16 Blauwborst (8 territoria)

Met de toename van het aantal rietstroken en ruigtes nabij water, is ook het aantal territoria van blauwborst gestaag toegenomen in de afgelopen jaren. Het dit jaar vastgestelde aantal van acht territoria past dan ook goed in de lijn

van de afgelopen jaren. Dit aantal is exact gelijk aan het aantal territoria in 2024. Dit bevestigt de toename van deze soort in het gebied, die tot en met 2020 met maximaal vier territoria aanwezig was in Het Buitenland.

Vooraf de toename van natte natuur en andere ruigte nabij water lijkt bij te dragen aan de toename van blauwborsten. Vier territoria bevonden zich dit jaar in de Zegenpolder: twee rietstroken tussen het vochtig kruidenrijk hooiland in het zuiden, en twee langs de noordelijke vaart. Deze werden verspreid door het gehele broedseizoen waargenomen. Daarnaast bevonden zich twee territoria in het koolzaadveld in de Portlandpolder. Een zevende territorium bevond zich aan de rand van het erf van de Portlandhoeve in een slootoever – overigens werd dit territorium pas bezet tijdens de derde bezoekeronde, met ook nog een waarneming in juni. Ook het achtste territorium werd pas laat gevonden met een zingend individu tijdens de vierde bezoekeronde. Deze bevond zich in het uiterste noorden van Polder Het Buitenland.

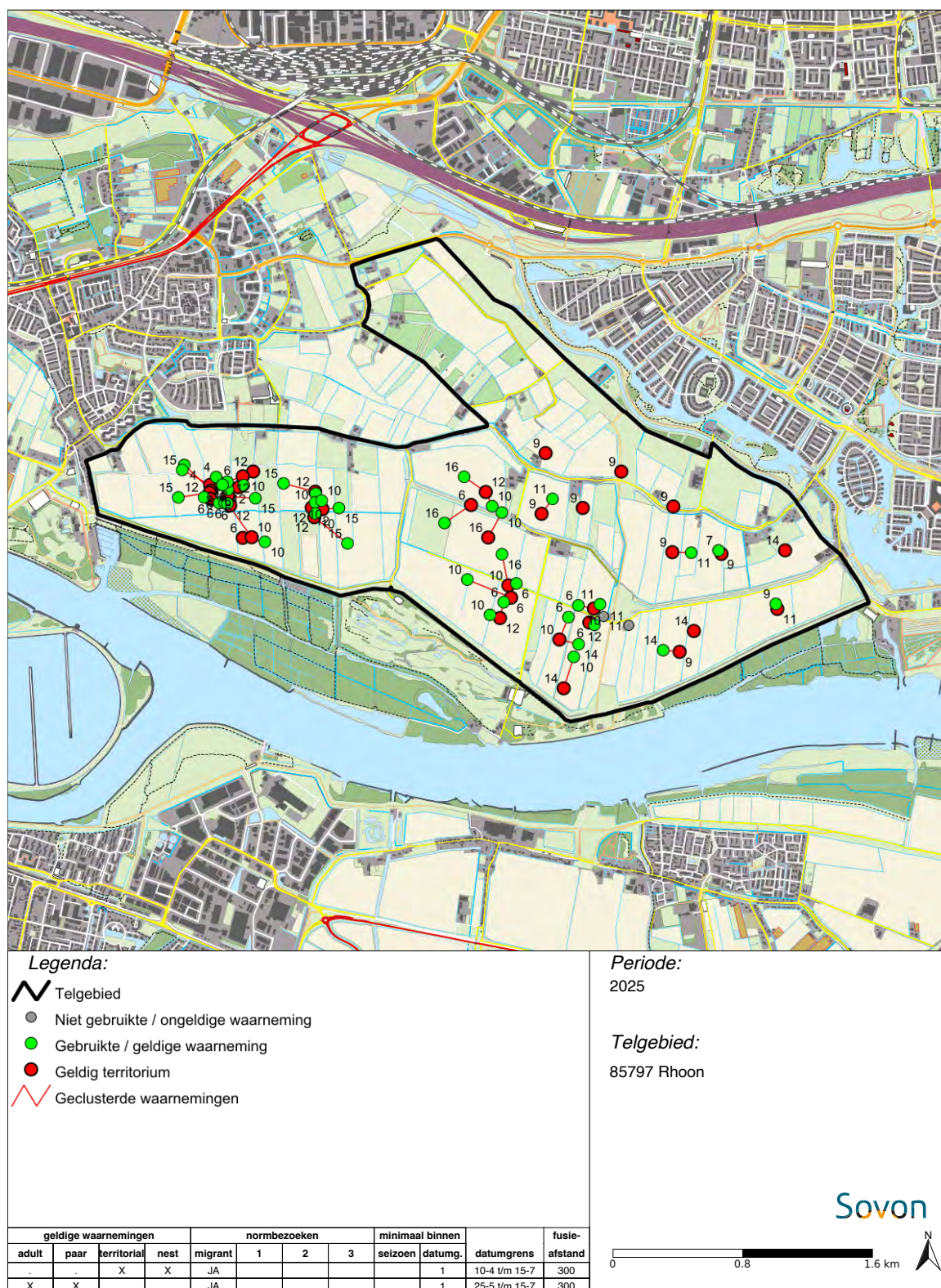
3.1.17 Zomertortel (geen territoria)

Met de zomertortel gaat het al decennialang buitengewoon slecht in geheel Nederland, met een afname van meer dan 90% sinds 1990 (sovon.nl 2025). Aan deze sterke achteruitgang liggen diverse oorzaken ten grondslag, waaronder het verdwijnen van habitat in broed- en overwinteringsgebieden (Afrika), jacht en ziekten. Deze vogelsoort is in 2025 evenals eerdere jaren dan ook niet als broedvogel vastgesteld in het gebied. Zonder herstel van de landelijke populatie is de zomertortel dan ook niet als broedvogel te verwachten in het Buitenland van Rhon.

3.1.18 Veldleeuwerik (1 territorium)

In 2025 werd, in tegenstelling tot in 2024, één keer een zingende veldleeuwerik vastgesteld in het Buitenland. Deze bevond zich in de Molenpolder. Echter werd deze maar tijdens één ronde waargenomen, en een broedgeval is daarmee onwaarschijnlijk. Hoewel de enkele waarneming wijst op een zekere aantrekkingskracht van het gebied als potentieel habitat, is voor succesvol broeden langdurige rust en lage, gevarieerde vegetatie cruciaal. Het lage aantal veldleeuweriken is in lijn met de afname gedurende de afgelopen jaren en de algehele afname in heel Nederland. De landelijke achteruitgang wordt veroorzaakt door de intensivering van de landbouw, waaronder vroeg maaien en het verlies van kruidenrijke randen. Hoewel in 2020 nog drie territoria werden vastgesteld, is dit aantal de afgelopen jaren verder gedaald. Dit benadrukt een structureel gebrek aan geschikt, onverstord broedhabitat in het Buitenland van Rhon.

3.1.19 Gele kwikstaart (37 territoria)

Figuur 3.3 Waarnemingen van gele kwikstaart gedurende alle bezoeken in 2025.

De gele kwikstaart is een typische akkervogel, en is in het Buitenland van Rhooon dan ook een algemene broedvogel die verspreid door het gebied voorkomt. (Figuur 3.3).

Deze soort is door de jaren sterk toegenomen in het gebied. Waar in 2016 vijftien territoria werden vastgesteld, liep dat sterk op naar maximaal 56 in 2023. Dit jaar zijn 37 territoria gevonden. Dat zijn twee territoria meer dan in 2024, maar dit aantal ligt ruim onder het niveau van de periode 2021 – 2023. Op basis van de BMP-telling kan het relatief lage aantal territoria niet makkelijk worden verklaard. Er kunnen verschillende oorzaken zijn voor dynamiek in broedpopulaties.

Waar in 2024 drie kerngebieden aan te wijzen waren, waren gele kwikstaarten in 2025 geconcentreerd in twee gebieden. De meeste territoria bevonden zich dit jaar, net als andere jaren, in de Zegenpolder. De meeste zingende vogels werden waargenomen op en in de directe omgeving van een koolzaadakker, en daarnaast rondom een aan een natuurvriendelijke oever grenzende vlasakker. Opvallend was echter dat veel gele kwikstaarten vroeg in het seizoen zingend aanwezig waren in het koolzaad, maar dat deze vogels hier later in het broedseizoen veel minder meer werden waargenomen. Een klein aantal vogels was ook aanwezig op de vochtige, kruidenrijke hooilanden in het zuiden van de Zegenpolder.

Een tweede concentratie territoria bevond zich in de Portlandpolder. Territoria bevonden zich hier vrij verspreid door het gebied. Een aantal territoria bevond zich op akkers met suikerbieten en vooral ook wintertarwe tussen de Veerweg en het Molenpolderpad, en daarnaast iets westelijker rondom een koolzaadakker in de nabijheid van natuurvriendelijke oevers. Kleinere aantallen bevonden zich op akkers in het oosten van de Portlandpolder waar verschillende gewassen als aardappelen, vlas en wintertarwe werden verbouwd.

Naast de twee kerngebieden bevond zich verspreid door de Molenpolder ook een aantal territoria. Deze vogels bevonden zich met name op en rondom akkers waar wintertarwe werd verbouwd. Over het algemeen lijkt er vooral een relatie te zijn met het type gewas; minder met in de nabijheid liggende natuurmaatregelen als natuurvriendelijke oevers.

Tussen de onderlinge bezoeken was betrekkelijk weinig verschil in gebiedsgebruik (Figuur 3.2). De locaties van gele kwikstaarten lagen tussen onderlinge bezoeken dicht bij elkaar. Daarmee komt ook het gros van de waarnemingen van gele kwikstaarten van het type akkers waar ook de territoria zich bevonden (zie hierboven).

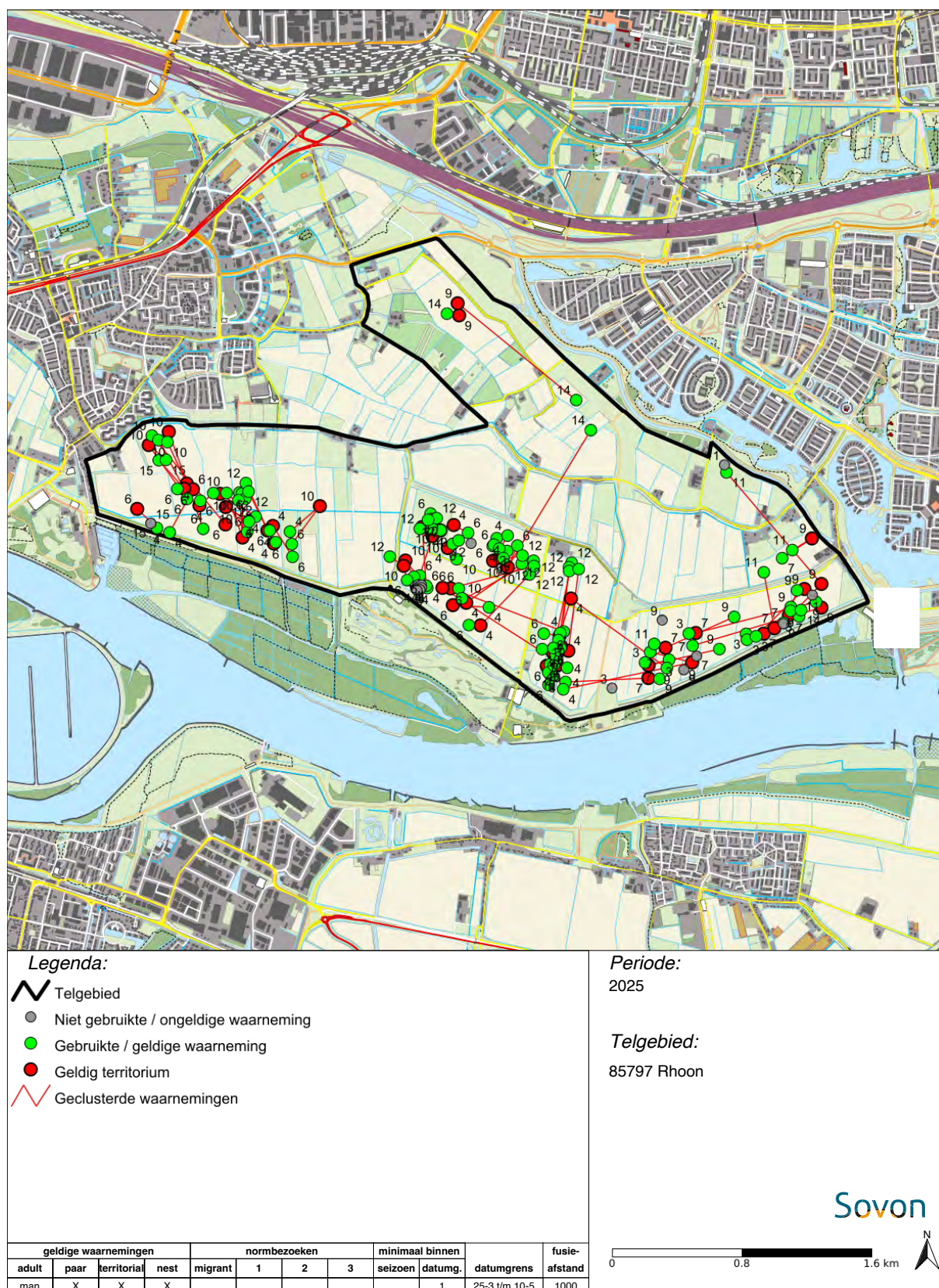
Figuur 3.4 Gele kwikstaart in de Zegenpolder

3.1.20 Kievit (53 territoria)

In 2025 zijn 53 territoria van kievit vastgesteld. Dit aantal is iets lager dan het aantal territoria in de meest recente jaren. Maximaal werden in 2023 door Sovon 80 territoria vastgesteld, maar dit aantal was inclusief extra gevonden nesten tijdens de nestbescherming. Het aantal in 2025 ligt meer in lijn met de periode rond 2020.

Het aantal territoria zegt echter weinig over het broedsucces van kieviten in het Buitenland van Rhoon. Het broedsucces is namelijk al jarenlang onvoldoende om een stabiele populatie in stand te houden, met een gemiddelde kuikenoverleving van 0.12 (Fokker & Godijn, 2024). Echter, dit seizoen is geen enkel kuiken groot geworden (Fokker & Godijn 2025). De oorzaak van het slechte broedsucces is onbekend. Het voorjaar van 2025 werd gekenmerkt door droogte, maar in het gebied zijn, dankzij de gegraven natuurvriendelijke oevers, relatief veel vochtige plekken aanwezig, ook in droge perioden. Het aantal territoria zegt daarmee dus weinig over het broedsucces van kieviten in het Buitenland van Rhoon.

Net als eerdere jaren concentreren kieviten zich met name op het zuidelijke deel van het Buitenland van Rhoon (Figuur 3.5).

Figuur 3.5 Waarnemingen van kievit gedurende alle bezoeken in 2025.

De meeste territoria bevonden zich dit jaar verspreid door de Portlandpolder, waarvan 15 territoria zich verspreid over het westelijke deel van dit gebied, ten westen van de Veerweg. Deze territoria waren aanwezig in met name in akkers waar ofwel uien, ofwel aardappelen werden verbouwd. Daarnaast bevonden twee territoria hier zich in tijdelijk grasland. 9 territoria bevonden zich aan de andere zijde van de Veerweg. Hier werden acht territoria van kieviten gevonden op en rondom een akker met suikerbieten, en daarnaast nog één territorium op een akker waar boekweit werd verbouwd.

In het oostelijke deel van de Portlandpolder werden 11 territoria aangetroffen, verspreid door het gebied. Deze bevonden zich op akkers met verschillende gewassen, waaronder vier op aardappel, en drie op wintertarwe. Daarnaast werden ook twee territoria vastgesteld in het meest westelijke deel van deze polder op de natuurmaatregel 'Natuurbraak'. Daarnaast werd 1 territorium in de Molenpolder vastgesteld rond een aardappelakker. Het Buitenland herbergde maar 2 territoria, op zomertarwe en tijdelijk grasland.

Net als vorig jaar werden ook relatief veel (15) territoria vastgesteld in de Zegenpolder. Vier territoria werden gevonden op de vochtige, kruidenrijke hooilanden in het zuiden van de Zegenpolder. De andere kieviten bevonden zich in de omliggende akkers, waarbij met name akkers waarop aardappelen werden verbouwd in trek waren (vijf territoria), met daarnaast verspreide territoria op onder andere akkers met bruine bonen, vlas, luzerne en koolzaad.

Net als in 2024 werden weinig verschillen aangetroffen in gebiedsgebruik tussen onderlinge bezoeken (Figuur 3.). De locaties van kieviten lagen, enkele uitzonderingen daargelaten, tussen onderlinge bezoeken dicht bij elkaar. Over het algemeen werd met name gebruik gemaakt van het type akkers waar ook territoria zich bevonden. In de meeste gevallen lagen locaties van vogels die tot een territorium (of een cluster van territoria) zijn gerekend op maximaal enkele honderden meters van elkaar vandaan. Opvallend hierbij is dat in het broedseizoen een substantieel deel van het Buitenland van Rhoon geheel niet gebruikt wordt door de kievit, ook niet als foerageergebied.

3.1.21 Velduil (geen territoria)

De velduil is een typische roofvogel van akkers, maar is in Nederland zeer sterk in aantal achteruitgegaan (sovon.nl 2025). De belangrijkste oorzaak hiervoor is de intensivering van de landbouw, waardoor het aanbod aan veldmuizen, zijn stapelvoedsel, structureel te laag is. Deze grondbroeder broedt nu nog in lage aantallen, vooral in en rond de Wadden. Onder uitzonderlijk gunstige voedselomstandigheden kunnen ook op het vasteland (Noord-Nederland en in mindere mate daarbuiten) plotseling tientallen paren een broedpoging

wagen (Sovon.nl 2025). Als broedvogel is deze soort zowel dit jaar als in eerdere jaren niet vastgesteld in het Buitenland van Rhoon. De kans op vestiging in de toekomst is beperkt, maar is volledig afhankelijk van de combinatie van een regionale veldmuizenpiek en de aanwezigheid van grote, onverstoorde ruige percelen.

3.1.22 Grauwe kiekendief (geen territoria)

De grauwe kiekendief is een typische roofvogel van akkers, maar is in Nederland zeer sterk in aantal achteruitgegaan (sovon.nl 2025). Deze soort broedt nu nog in lage aantallen, vooral in Groningen. Als broedvogel is deze soort zowel dit jaar als in eerdere jaren niet vastgesteld in het Buitenland van Rhoon. De soort broedt in Nederland onder meer op extensief cultuurland en is in theorie in staat zich te vestigen buiten de kerngebieden.

3.1.23 Kwartelkoning (geen territoria)

De kwartelkoning is sterk in aantal achteruitgegaan in de afgelopen decennia. Deze soort, die vooral in extensief hooiland broedt en soms ook wel in akkers, kent de afgelopen jaren sterke fluctuaties in de broedaantallen in Nederland (sovon.nl 2025). Het afgelopen broedseizoen lijkt een vrij gemiddeld jaar te zijn geweest voor deze soort (waarneming.nl 2025). De soort is dit jaar, in tegenstelling tot in 2024, echter niet vastgesteld in Het Buitenland. Er waren rond de broedlocatie van 2024 tijdens de vestigingsperiode in 2025 echter geen ongemaaide hooilanden aanwezig. Het is echter mogelijk dat de soort in de toekomst zich weer in het gebied vestigt. Hun aanwezigheid is sterk afhankelijk van de mate waarin grondeigenaren/beheerders de eerste maaibeurt uitstellen (bij voorkeur tot na 1 augustus).

3.1.24 Bruine kiekendief (geen territoria)

Jagende bruine kiekendieven werden het afgelopen voorjaar met regelmaat waargenomen in Het Buitenland. Deze vogels waren vermoedelijk afkomstig van vogels die hun nest in de grienden ten zuiden van het gebied hadden. Deze kwamen foerageren boven de akkers, vooral in de natte delen van de Zegenpolder en boven de braakliggende akkers in de Portlandpolder. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor broedende vogels binnen het gebied.

3.1.25 Scholekster (3 territoria)

Het aantal territoria van scholekster is in lijn met de afgelopen jaren, waarin meestal drie tot zes territoria werden vastgesteld. Dit jaar werden drie territoria vastgesteld. Overigens blijkt uit de data van de Vogelwerkgroep IJsselmonde dat slechts één paar ook daadwerkelijk een (mislukte) broedpoging heeft gedaan.

Gedurende het gehele seizoen werd een territoriaal paartje gezien in het zuidwestelijke deel van de Zegenpolder, rond een akker waar vlas werd verbouwd. Daarnaast werden territoriale scholeksters waargenomen in het westen van de Molenpolder, en eenmalig rondom natuurvriendelijke oevers in de Portlandpolder.

3.1.26 Graspieper (geen territoria)

Graspiepers komen vooral voor in gebieden met veel bouwland met daaromheen grote lengtes aan dijken en slootkanten. Hoewel geschikt habitat lijkt te zijn, werd dit jaar geen enkel territorium van deze soort vastgesteld. Dit is in lijn met de afgelopen jaren waarin hooguit één territorium werd vastgesteld. Deze afname is geheel in lijn met de sterke landelijke afname van de broedpopulatie van graspiepers.

Tijdens de tellingen werden, met name vroeg in het seizoen, wel graspiepers waargenomen. Deze vogels betroffen hoogstwaarschijnlijk vogels op doortrek, aangezien trek van deze soort tot relatief laat in de lente plaatsvindt. De meeste van deze vogels werden in de Zegenpolder gezien, met daarnaast enkele waarnemingen in de Molenpolder.

3.1.27 Kwartel (2 territoria)

Net als in 2024 werden in 2025 twee roepende kwartels waargenomen in Het Buitenland van Rhoon, waarmee ook twee territoria zijn vastgesteld. Dit aantal is vergelijkbaar met eerdere jaren, waarin telkens één of twee zingende vogels werden gehoord. Eén vogel bevond zich centraal in de Portlandpolder, een tweede vogel werd net ten westen van het perceel met olifantsgras in de Molenpolder gehoord. Beide vogels werden tijdens de telronde in juni waargenomen.

Tabel 3.1 Doelsoorten voor het broedseizoen en het aantal getelde territoria in alle jaren waarin broedvogelmonitoring is uitgevoerd in het Buitenland van Rhoon. De resultaten van de BMP-tellingen zijn weergegeven in het aantal territoria. In bijlage II zijn naast de doelsoorten ook de territoria opgenomen van andere vogelsoorten in 2025. ¹= Sovon, ²= Van der Goes en Groot.

Soort	2007	2016	2018	2019	2020	2021	2022	2023 ¹	2023 ²	2024	2025
Ringmus	25	-	16	36	16	20	20	16	14	12	1
Steenuil	-	-	-	-	0?	0?	0?	0?	0	0?	0
Boerenzwaluw	6	-	-	14	?	27	20	21	26	20	30
Gekraagde Roodstaart	0	-	2	2	0	0	1	0	0	0	0
Roodborsttapuit	0	2	1	4	10	6	10	11	6	15	14
Kneu	2	1	9	36	6	16	11	23	25	10	10
Grasmus	10	-	14	19	13	22	16	24	35	11	17
Grauwe Klauwier	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0
Patrijs	1	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0
Putter	19	-	15	46	31	28	35	49	40	37	40
Groenling	8	-	14	23	19	20	19	13	23	10	4
Torenvalk	2	0	0	0	1	1	1	2	2	1	1
Ransuil	2	-	1	2	0?	0?	0?	1	1	0?	1
Spotvogel	1	-	1	1	3	2	2	2	1	2	2
Grauwe vliegenvanger	1	-	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Blauwborst	0	-	1	3	4	0	8	10	5	8	8
Zomertortel	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0
Veldleeuwerik	2	0	0	1	3	2	1	1	0	0	1
Gele Kwikstaart	19	15	27	39	28	50	46	56	47	35	37
Kievit	81	24	25	63	50	61	62	80	53	65	53
Velduil	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0
Grauwe kiekendief	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0
Kwartelkoning	-	-	-	-	0	1	0	0	0	1	0
Bruine kiekendief	0	-	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Scholekster	8	2	3	6	4	4	3	5	3	2	3
Graspieper	3	0	0	4	5	4	0	0	1	1	0
Kwartel	1	0	0	0	0	1	2	2	0	1	2

3.2 Overig waargenomen broedsoorten

Naast de hierboven beschreven aantallen per doelsoort, is ook een selectief aantal andere vogelsoorten geïnventariseerd. Een volledig overzicht van alle soorten en respectievelijke aantallen is te vinden in bijlage II.

3.2.1 Watervogels

Net als in 2024 zijn watervogels de meest talrijke groep in termen van territoria. Ook dit jaar weer waren **wilde eend** en **meerkoet** zeer talrijk aanwezig met respectievelijk 111 en 79 territoria. Ook krakeend (29) en **kuifeend** (8) zijn ruim aanwezig. Het zwaartepunt van deze soorten ligt in de Zegenpolder en rondom de nieuw aangelegde natuurvriendelijke oevers in de Portlandpolder. Verder was van **ijsvogel** het vaste nest weer in gebruik in een tuin langs de Essendijk. Soorten die ten opzichte van vorig jaar nieuw waren met dit jaar beide één territorium, waren **slobeend** en **dodaars**.

Figuur 3.6 Man kuifeend en vrouw wilde eend in Polder het Buitenland

3.2.2 Moerasvogels

De inrichting- en beheermaatregelen werpen voor verschillende soorten moerasvogels hun vruchten af. Met het uitbreiden van de aanwezige rietstroken neemt ook het aantal territoria van verschillende soorten toe. Zo werden 12 territoria vastgesteld van **bosrietzanger** (2024: 11), 15 van **rietgors** (2024: 16), 33 van **rietzanger** (2024: 29) en, met name opvallend, 51 van kleine **karekiet** (2024: 25). Deze toename heeft mogelijk te maken met het grotere areaal aan brede rietstroken. Daarnaast broedde ook de **cetti's zanger** voor

het eerst binnen de grenzen van het gebied met twee aanwezige territoria. Net als vorig jaar werden de meeste vogels waargenomen in de Zegenpolder.

3.2.3 Pioniersoorten

Soorten van pionierbegroeiingen beslaan een vrij breed scala vogelsoorten, waaronder **kleine plevier** en **witte kwikstaart**. Kleine plevieren profiteren van de aanleg van natuurvriendelijke oevers, hoewel het aantal dit jaar (3) iets lager lag ten opzichte van vorig jaar (2024: 5), mogelijk door verdere successie van de oevervegetatie langs de natuurvriendelijke oevers. Twee territoria lagen in de Portlandpolder, één in de Zegenpolder. Van witte kwikstaart waren vijf territoria aanwezig, alle gelegen rondom erven in de Zegenpolder, Molenpolder en Portlandpolder.

3.2.4 Weidevogels

Veel weidevogels zijn aangemerkt als doelsoort. Echter, ook **tureluurs** – niet behorend tot de doelsoorten – broedden dit jaar weer in kleine aantallen in het Buitenland van Rhoon, met drie territoria (2024: 5). Twee hiervan bevonden zich in de natte delen van de Zegenpolder, met daarnaast één territorium in de Portlandpolder.

3.2.5 Bos- en parkvogels

Tot de soorten van bosranden en meer besloten gebieden behoren soorten als spechten, mezen en duiven. De **groene specht** werd op opvallend veel plekken zingend waargenomen, hoewel het aantal territoria na autoclustering (6) mogelijk aan de hoge kant ligt. Van **grote bonte specht** werden dit jaar drie territoria waargenomen, gelijk aan 2024. Verder waren zes territoria aanwezig van **boomkruiper** in het gebied, terwijl gaai een opvallende afwezige was. De **halsbandparkiet** was aanwezig met vier territoria. Ook **spreeuwen** zijn met 17 territoria volop aanwezig; hoewel dit aantal iets lager ligt dan in 2024 (21). Deze soort bevindt zich vooral rondom oude boerenerven. Van al deze soorten bevinden de territoria zich hoofdzakelijk langs de essenrijen en rondom erven van oude boerderijen.

Een opvallende nieuwkomer in het gebied is de **boomvalk**, waarvan een nest werd gevonden in de populieren op de Schenkeldijk. Ook van de **buizerd** werden territoria vastgesteld (3 in totaal), waaronder één bevestigd nest, en een tweede waarschijnlijke nestplaats.

4. RESULTATEN MEETNET AGRARISCHE SOORTEN

4.1 Vastgestelde soorten

In totaal zijn 69 vogelsoorten vastgesteld tijdens de broedvogelmonitoring volgens de MAS-methode (Meetnet Agrarische Soorten). Van 50 van deze soorten werd een territorium-indicatieve waarneming gedaan. Hiervan behoren elf soorten tot de vastgestelde doelsoorten (Tabel 2.1). De resultaten van de MAS-tellingen zijn in Tabel 4.1 naast de resultaten van eerdere jaren gezet (Majoor & Kleyheeg, 2022, 2023, 2024, van Leeuwen et al. 2025). Een overzicht van de dichtheden van alle in 2025 vastgestelde vogelsoorten is te vinden in Bijlage III.

4.2 Doelsoorten

Net als in eerdere jaren was **kievit** de meest algemene doelsoort met een dichtheid van 13,5 broedparen per 100 ha. Dit is een toename ten opzichte van 2024 (9,3). Deze dichtheid ligt maar net onder de dichtheid in 2023 (14,2), het jaar met de hoogst vastgestelde dichtheid. Na de kievit was de meest talrijke doelsoort de **gele kwikstaart**, met een dichtheid van 4,8 paar per 100 ha. Deze dichtheid is hoger dan in 2024 (3,9), maar nog wel lager in vergelijking met de dichtheden in de jaren t/m 2021. Ook de **scholekster** laat geen herstel zien ten opzichte van vorig jaar en is veel minder talrijk dan de afgelopen jaren (0,3 paar per 100 ha, gelijk aan 2024), waarmee de aantallen terug zijn op het niveau van voor 2020.

Een sterke toename is te zien bij de **blauwborst**. Deze soort werd vorig jaar pas voor het tweede jaar vastgesteld binnen de MAS-tellingen. De dichtheid is toegenomen van 0,3 paar per 100 ha (2024) naar 1,3 paar per 100 ha in 2025. Positieve ontwikkelingen zijn ook zichtbaar in de dichtheid van **gekraagde roodstaart**, **torenvalk**, **kneu**, **grasmus**, **roodborsttapuit** en **putter**. Van gekraagde roodstaart is de dichtheid voor het eerst sinds 2018 weer meer dan 0, hoewel deze zingende vogel zich net buiten Het Buitenland bevond.

Torenvalk was voor het laatst aanwezig met een territorium binnen de MAS-tellingen in 2021, terwijl de dichtheid van kneu is gestegen naar 1 paar per 100 ha, het hoogste niveau sinds 2019. De toename van grasmus is het sterkst van allemaal; waar de dichtheid vorig jaar op 0,3 paar per 100 ha lag, was deze dit jaar toegenomen naar 1,9. Ook roodborsttapuiten namen sterk toe van 0,6 naar 1,3 paar per 100 ha. De dichtheid van putters is toegenomen van 0,3 naar 0,6 paar per 100 ha.

Tabel 4.1: Doelsoorten voor het broedseizoen en dichtheid in aantal paren in alle jaren waarin MAS-tellingen zijn uitgevoerd in het Buitenland van Rhon. De resultaten van de MAS-tellingen zijn weergegeven in de dichtheid van het aantal broedparen per 100 ha. In bijlage III zijn de resultaten opgenomen van overige vogelsoorten.

Soort	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ringmus	0,4	0	0	0	0	0	0	0	0
Steenuil	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Boerenwaluw	0	0,3	0	0	0	0	0	0	0
Gekraagde roodstaart	0,4	0,3	0	0	0	0	0	0	0,3
Roodborsttapuit	0,4	0,3	0,3	1,2	0,6	0,3	0,6	0,6	1,3
Kneu	0,4	2,7	1,0	0,3	0	0	0,3	0,3	1,0
Grasmus	0,7	1,5	1,6	0,9	0,6	0,6	0,3	0,6	1,9
Grauwe klauwier	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Patrijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Putter	0,7	0,9	0,6	0,3	0,3	0	0,3	0	0,6
Groenling	0,7	0,6	0	0	0	0	0	0	0
Torenvalk	0	0,6	0	0,3	0,3	0	0	0	0,3
Ransuil	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spotvogel	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grauwe vliegenvanger	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blauwborst	0	0	0	0,9	0	0	0	0,3	1,3
Zomertortel	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Veldleeuwrik	0	0	0	0	0,3	0	0	0	0
Gele kwikstaart	7,4	7,7	4,8	6,2	5,8	4,8	4,2	3,9	4,8
Kievit	11,0	10,3	10,0	9,7	10,9	11,9	14,2	9,3	13,5
Velduil	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grauwe kiekendief	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwartelkoning	0	0	0	0	0,3	0	0	0	0
Bruine kiekendief	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Scholekster	0,4	0,3	0,3	1,2	1,3	1,6	2,6	0,3	0,3
Graspieper	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwartel	0	0	0,3	0	0	0,3	0	0,3	0,3

Verder is de dichtheid van kwartel gelijk aan 2024 (0,3 paar per 100 ha). In het verleden vastgestelde soorten als **ringmus**, **groenling** en **veldleeuwerik** zijn dit jaar in het geheel niet waargenomen binnen de MAS-tellingen.

In grote lijnen reflecteren de resultaten van de MAS die van de BMP, met name ten aanzien van de aan- of afwezigheid van doelsoorten. Uit de resultaten van de MAS komt van een aantal doelsoorten echter geen duidelijke trend naar voren, waar dit in de BMP wel het geval is. Wel zichtbaar in beide methoden is de toename van bijvoorbeeld roodborsttapuit, en de afname van soorten als ringmus en scholekster.

De MAS-tellingen dekken daarnaast niet het gehele onderzoeksgebied (en liggen hier ten dele buiten), waardoor de resultaten van deze methode veel gevoeliger zijn voor de precieze locatie van vogels dan de BMP-methode. Vogels kunnen zich immers net buiten de telcirkel bevinden, maar toch binnen het BMP-onderzoeksgebied; of juist binnen de telcirkel, maar buiten het BMP-onderzoeksgebied. Daarbij is de verscheidenheid in leefgebied van vogels (akkers, moeras, erven etc.) binnen de telcirkels niet geheel representatief voor de verhouding van deze leefgebieden binnen het totale onderzoeksgebied.

4.3 Overige waargenomen soorten

Naast de doelsoorten zijn ook alle andere aanwezige vogelsoorten geteld. Van drie soorten komt de dichtheid boven de 5 paar per 100 ha uit: wilde eend, fazant en meerkoet. De dichtheden van fazant en wilde eend zijn de hoogst vastgestelde dichtheden van de afgelopen jaren. Twee soorten bereiken voor het eerst een dichtheid hoger dan 0; namelijk boomvalk en huiszwaluw. Andere niet-doelsoorten die dit jaar hun hoogste dichtheid bereikten in de MAS-tellingen zijn blauwborst, boomkruiper, cetti's zanger, ekster, grauwe gans, grote Canadese gans, holenduif, houtduif, ijsvogel, kleine karekiet, koolmees, pimpelmees, rietgors, rietzanger, spreeuw, tjiftjaf, vink, winterkoning, zanglijster en zwarte kraai. De toename van deze vogelsoorten reflecteert met name een toename van habitat (moerasvegetatie en ruigte) in het gebied, maar hierbij moet wel worden opgemerkt dat een deel van de habitat van deze soorten geen onderdeel is van het onderzoeksgebied van de BMP-monitoring (en in feite buiten het Buitenland van Rhoon liggen).

Soorten waar relatief lage dichtheden van zijn vastgesteld of helemaal ontbreken in 2025, zijn onder andere bergeend, knobbelzwaan, krakeend, slobbeend, waterhoen en witte kwikstaart. De dichtheden van alle overige soorten zijn weergegeven in Bijlage III.

Figuur 4.1 Polder het Buitenland, tussen Poelweg en Lageweg

5. RESULTATEN TRAJECTTELLINGEN

5.1 Aantal waargenomen vogels en zoogdieren 2025 – 2026

Tijdens de negen trajecttellingen in 2025 – 2026 zijn in totaal 97 verschillende vogelsoorten waargenomen. De meeste vogels werden waargenomen in november 2025 (4.375 vogels); de minste vogels werden waargenomen in maart 2026 (1.915 vogels). De totale aantallen voor alle waargenomen vogelsoorten zijn weergegeven in Bijlage IV. Naast vogels zijn ook twee soorten zoogdieren waargenomen, namelijk haas en ree (maximale aantallen respectievelijk 63 en 55).

Globaal is een aantal gebieden aan te wijzen waar vogels in verhoogde concentraties zijn waargenomen. Het gaat hier met name om de akkers in het uiterste noorden van Polder het Buitenland, de graslanden en akkers in het oosten van het Buitenland (het zuiden van Polder Het Buitenland en de Molenpolder) en het zuidwestelijke deel van de Portlandpolder.

Op basis van het gemiddelde aantal vogels per telling is grauwe gans de meest voorkomende vogelsoort in het Buitenland van Rhoon tijdens de trajecttellingen (gemiddeld: 963 vogels per telling). De negen andere gemiddeld meest voorkomende vogelsoorten zijn nijlgans (410), spreeuw (247), meerkoet (228), grote Canadese gans (207), zwarte kraai (199), kauw (128), vink (121), houtduif (86) en wilde eend (73). Op basis van maximale aantallen zijn de tien meest voorkomende vogels ongeveer dezelfde soorten, namelijk: grauwe gans (1.596), nijlgans (728), spreeuw (634), meerkoet (517), houtduif (375), kauw (322), grote Canadese gans (318), vink (312), zwarte kraai (292) en kievit (210).

5.2 Vastgestelde doelsoorten voor de winterperiode

Van de 12 vastgestelde doelsoorten voor de winterperiode zijn 6 vogelsoorten daadwerkelijk waargenomen (Tabel 5.1). Van deze 6 doelsoorten haalt enkel de

torenvalk het gestelde streefaantal (5; streefaantal: 4 – 10). Daarnaast waren dit winterseizoen ook putters (maximaal 80) en groenlingen (maximaal 96) in grotere aantallen aanwezig dan tijdens het vorige winterseizoen, met aantallen iets onder de streefaantallen (>100).

Tabel 5.1: Aantal tijdens de trajecttellingen waargenomen vogels van alle doelsoorten, uitgesplitst per telling, evenals het streefaantal voor elke doelsoort. Dikgedrukte aantallen geven het maximumaantal van de betreffende soort aan gedurende seizoen 2025 – 2026.

Soort	Streef-aantal	Jul 2025	Aug 2025	Sep 2025	Okt 2025	Nov 2025	Dec 2025	Jan 2026	Feb 2026	Mrt 2026
Ringmus	> 100									
Kneu	> 100	10	25	17	3	2		2		5
Veldleeuwerik	> 100					42	3	9		
Torenvalk	4-10	1	5	3		4	2	2	2	1
Geelgors	11-50									
Velduil	4-10									
Grauwe gors	4-10									
Ruigpootbuiserd	1-3									
Putter	> 100	20	29	32	80	6	41	2	3	18
Groenling	> 100	30	2		96	46	26			5
Klapekster	1-3									
Blauwe kiekendief	4-10		1							

De maximale aantallen van de andere vier soorten (kneu (25) en blauwe kiekendief (1)) liggen ruim onder de gestelde streefwaarde van respectievelijk meer dan 100 vogels en 4 – 10 vogels. Hierbij moet worden aangetekend dat de trajecttelling geen vlakdekkende telling is, waardoor kleine, veelal op de grond foeragerende vogelsoorten al snel over het hoofd worden gezien en daarom onderschat worden. De resultaten van de wintervoedselveldjes (H6) laten namelijk voor enkele doelsoorten een ander beeld zien.

De waarneemlocatie van de doelsoorten in het Buitenland van Rhoon tijdens de trajecttellingen wisselt sterk per soort. De meeste (relatief kleine groepen) kneuen werden waargenomen in de Portlandpolder in de buurt van de kruising van de Veerweg met de Molenpolderse Zeedijk. Daarnaast werden grotere groepen kneuen waargenomen verspreid door Polder het Buitenland.

Eenmalig werd een grote groep veldleeuweriken waargenomen in het westelijke deel van de Portlandpolder, met daarnaast verspreid door het hele

Buitenland kleinere groepjes. Torenvalken zijn verspreid door het gehele Buitenland gezien, waarbij relatief veel waarnemingen zich centraal in Polder het Buitenland bevinden en langs de zuidrand van de Zegenspolder.

De meeste putters werden waargenomen in het oostelijke deel van het Buitenland, met veel waarnemingen rondom de wintervoedselveldjes nabij de Poelweg en het Molenpolderpad, en daarnaast ook in de bomen van de Essendijk. In de zomer van 2025 werden putters ook regelmatig langs de zuidrand van de Zegenspolder gezien. Groenlingen werden zo goed als altijd in grote groepen gezien, welke zich met name bevonden in of in de buurt van de wintervoedselveldjes langs de Poelweg, de Essendijk of het Molenpolderpad.

Figuur 5.1 Gemengde groep putters en groenlingen

5.3 Vastgestelde potentiële schadesoorten

Alle als zodanig aangemerkte potentiële schadesoorten zijn vastgesteld tijdens de trajecttellingen tussen juli 2025 en maart 2026, met uitzondering van kolgans (Tabel 5.2). Met uitzondering van brandgans en roek werden alle soorten elke ronde waargenomen. De hoogste aantallen van de schadesoorten tezamen werden waargenomen in november 2025 (3.003), met

daarnaast altijd aantallen boven de 2.000 in de andere maanden, met uitzondering van februari en maart 2026. Met name de aantallen ganzen zijn groot (nijlgans, grote Canadese gans en grauwe gans), met de nadruk op grauwe gans (maximaal 1.596 in oktober 2025). Ook kraaiachtigen (kauw en zwarte kraai) zijn regelmatig met enkele honderden waargenomen. Onregelmatiger hoog zijn de aantallen houtduif, holenduif en wilde eend; de aantallen van duiven waren met name hoog in het najaar tijdens de oogsttijd, terwijl wilde eenden verspreid door het jaar in sterk wisselende aantallen voorkomen. De aantallen van fazant, stadsduif, brandgans, ekster en roek zijn vrij stabiel met maximaal enkele tientallen vogels in het Buitenland van Rhon.

Tabel 5.2: Aantal tijdens de trajecttellingen waargenomen vogels van alle schadesoorten, uitgesplitst per telling. Dikgedrukte aantallen geven het maximumaantal van de desbetreffende soort aan gedurende het seizoen van 2025-2026.

Soort	Jul 2025	Aug 2025	Sep 2025	Okt 2025	Nov 2025	Dec 2025	Jan 2026	Feb 2026	Mrt 2026
Fazant	21	10	19	18	13	9	7	13	21
Houtduif	375	153	133	23	1	4	7	23	51
Holenduif	38	19	73	16	79	14	15	14	7
Stadsduif	32	2	26	18	4	33	3	3	13
Brandgans							2	1	
Kolgans									
Nijlgans	222	383	550	414	728	348	487	369	190
Grauwe gans	824	906	566	1.596	1.592	1.066	1.151	829	141
Grote Canadese gans	250	318	278	236	280	286	164	34	14
Ekster	25	23	21	22	31	30	38	38	28
Kauw	115	322	226	35	74	21	116	107	138
Roek	1		3		6		8	7	16
Zwarte kraai	252	211	207	244	128	220	223	218	292
Wilde eend	13	125	63	102	67	67	18	96	106

De verschillende schadesoorten concentreren zich in bepaalde delen van het Buitenland van Rhon. Beide duivensoorten (hout- en holenduif) zijn met name waargenomen in de oostelijke helft van het Buitenland, met grotere groepen in de Portlandpolder en het oostelijke deel van de Molenpolder. De stadsduiven concentreren zich rond Het Weegje.

Ganzen bevinden zich in met name de Portlandpolder en de noordwestelijke zijde van Polder het Buitenland, waarbij nijlganzen zich concentreren in het

westelijke deel van de Portlandpolder; grote Canadese ganzen met name in Polder Het Buitenland in de buurt van Het Weegje; en de grootste aantallen grauwe ganzen zijn met name waargenomen in de gehele Portlandpolder, met daarnaast ook grote groepen in de Zegenpolder.

Kraaien zijn door het gehele Buitenland waargenomen in soms grote groepen tot 150 exemplaren. Grote aantallen kauwen zijn vaak gezien in de Molenpolder en in zuidelijkste deel van Polder het Buitenland. Van zwarte kraai zijn geen hele duidelijke concentraties van grote aantallen zichtbaar. Hoogstens valt op dat iets vaker grote groepen in en rondom het westelijke deel van de Molenpolder zijn waargenomen. Roeken zijn zo goed als altijd rond de nesten in het uiterste noorden van het gebied gezien.

Figuur 5.2 Gemengde groep zwarte kraaien en kauwen op een akker langs het Molenpad

Eksters zijn met name waargenomen in de noordelijke helft van het gebied, met name rondom het oostelijke deel van de Essendijk en centraal in Polder het Buitenland. In de verspreiding van fazant is geen duidelijke concentratie zichtbaar, met hoogstens iets meer waarnemingen in het uiterste noorden en het oosten van de Molenpolder. De meeste wilde eenden zijn in hoogstens kleine groepen waargenomen, maar ook vaak in paren. Veel van deze individuen bevonden zich in het westelijke deel van de Portlandpolder langs de oost-west gerichte natuurvriendelijke oever, en daarnaast ook in het zuiden van Polder het Buitenland en het oosten van de Molenpolder.

6. RESULTATEN MONITORING WINTERVOEDSELVELDJES

Vanaf 2019 zijn verspreid over het gebied enkele wintervoedselveldjes aangelegd.

In totaal zijn 27 soorten vogels vastgesteld tijdens de monitoring van de wintervoedselveldjes tussen oktober 2025 en maart 2026. Van deze soorten behoren vier soorten tot de doelsoorten, namelijk groenling, putter, kneu en veldleeuwerik. Daarnaast zijn drie andere soorten vastgesteld die voornamelijk op zaden foerageren, namelijk keep, rietgors en vink. De aantallen van deze zeven soorten per wintervoedselveld zijn per maand weergegeven in Tabel 6.1. Aanvullend zijn onder andere waarnemingen gedaan van houtsnip en roodborsttapuit.

In veld A in de Zegenpolder zijn enkel in oktober zaadetende vogels vastgesteld. Het betrof hier een groepje van dertien vinken, vijf groenlingen, vijf putters en één kneu. Naderhand zijn hier geen zaadetende vogels meer vastgesteld. Veld B langs de Oudeweg bood de gehele winter voedsel aan met name vinken, met een maximaal aantal van 51 in maart en 43 in oktober. Een groep van 30 groenlingen en twaalf putters was aanwezig in november, maar in alle andere maanden zijn deze soorten hier niet meer waargenomen. Rietgorzen waren de hele winter in lage aantallen (maximaal drie in december en januari) aanwezig.

In het nieuw aangelegde veld langs de Poelweg in Polder het Buitenland waren met name in november en december grote aantallen vogels aanwezig. In november foerageerden hier ongeveer 60 groenlingen en 25 putters op zonnebloemzaad, en in december zelfs ongeveer 150 groenlingen en 70 putters. Vinken waren in vrij lage aantallen vanaf november aanwezig (maximaal 16 in januari); 15 kepen foerageerden hier in december, terwijl in oktober en januari t/m maart enkele rietgorzen werden waargenomen.

Figuur 6.1 Groep groenlingen op het wintervoedselveld langs de Poelweg

Het veld langs de Essendijk bood voedsel aan vinkachtigen in met name oktober, toen hier een grote groep van ongeveer 200 vinken, 70 groenlingen en 25 putters foerageerde. Terwijl groenlingen en putters hier na oktober waren verdwenen, zijn vinken hier tot en met januari nog waargenomen, met daarnaast ook enkele rietgorzen verspreid over het seizoen.

Het veld langs het Molenpoldersepad bood in geen enkele maand voedsel aan groenlingen of putters. Echter, vinken en rietgorzen waren hier in soms grote aantallen aanwezig. Het aantal vinken piekte in november met ongeveer 250 individuen, waarna het aantal sterk afnam gedurende de winter. Opvallend zijn de aantallen foeragerende rietgorzen op dit veld, met vier keer meer dan tien vogels, en zelfs 53, 82 en 64 individuen in respectievelijk december, februari en maart.

Het veld in het uiterste oosten van het Buitenland van Rhoon nabij Koedood leverde met name voedsel aan veldleeuweriken gedurende de eerste helft van de winter met maximaal 31 individuen in november, waarna de aantallen gestaag afnamen. In maart foerageerden hier daarnaast twee kneuen. Verder werden hier enkele putters (twee in oktober) en rietgorzen (drie maal één individu t/m december) waargenomen.

Tabel 6.1: Aantal waargenomen vogels per soort tijdens de monitoring van de wintervoedselveldjes tussen oktober 2025 en maart 2026. Enkel de waargenomen doelsoorten zijn opgenomen, aangevuld met drie zaadetende vogels. Wintervoedselveld A is in maart 2026 niet geteld vanwege het voorafgaand aan de telling ploegen van het perceel.

	Wintervoedselveld A						Wintervoedselveld B						Wintervoedselveld C					
	O	N	D	J	F	M	O	N	D	J	F	M	O	N	D	J	F	M
Groenling	5					-	30						60	150				
Keep						-								15				
Kneu	1					-												
Putter	5					-	12						25	70				
Rietgors						-	1		3	3	2		3			2	1	3
Veld-leeuwerik						-												
Vink	13					-	43	30	28	17	51		5	5	16	6		

	Wintervoedselveld D						Wintervoedselveld E						Wintervoedselveld F					
	O	N	D	J	F	M	O	N	D	J	F	M	O	N	D	J	F	M
Groenling							70											
Keep																		
Kneu																		2
Putter							25						2					
Rietgors	5	13	53	18	82	64	1		1			3	1	1	1			
Veld-leeuwerik														31	24	7	5	
Vink		250	73	46	9		200	11	9	2								

7. CONCLUSIES

7.1 Conclusies

- Voorkomen: Middels de BMP-monitoring zijn in totaal van 66 vogelsoorten territoria vastgesteld, waarvan 17 doelsoorten. Van 10 van de 27 doelsoorten konden in 2025 geen territoria worden vastgesteld. Van 2 van deze 10 zijn in het recente verleden wel territoria vastgesteld.
- Tijdens de MAS-tellingen zijn 11 van de 27 doelsoorten waargenomen.
- Trend: Over de periode sinds 2018 laten zes soorten een (licht) positieve trend zien in de BMP. Drie soorten laten een stabiel beeld zien (daarvan kun je dus zeggen dat ze bestendig voorkomen). Twee soorten vertonen een sterk negatieve trend; zeven soorten vertonen jaarlijks sterke fluctuaties, waarbij er geen trend te bepalen valt. De kortetermijntrend (sinds 2023) is grotendeels gelijk aan deze langjarige trends, maar wijkt bij sommige soorten duidelijk af.
- Trend: In grote lijnen reflecteren de resultaten van de MAS die van de BMP, met name ten aanzien van de aan- of afwezigheid van doelsoorten. Uit de resultaten van de MAS komt van een de meeste doelsoorten echter geen duidelijke trend naar voren, waar dit in de BMP wel het geval is.
- In de Zegenpolder, Portlandpolder en zuidwestzijde van de Molenpolder is het aantal en de dichtheid van doelsoorten sinds 2020 iets groter dan in andere delen van het Buijtenland van Rhoon, waar het in de jaren daarvoor meer verdeeld was over het gehele gebied. Dit beeld is min of meer gelijk gebleven tussen 2020 en 2025. Mogelijk hangt dit samen met inrichtings- en beheermaatregelen die voornamelijk genomen zijn in deze gebiedsdelen.
- Vogelsoorten van de kleinschalige landschapselementen doen het relatief beter dan soorten van open akkers: voor 5 van 10 doelsoorten van open akker kon in 2025 geen territorium worden vastgesteld.
- De trajecttellingen in de winter, gericht op met name doelsoorten en schadesoorten, laten zien dat enkel de torenvalk het gestelde streefaantal heeft gehaald. Wel liggen de maximale aantallen van putter en groenling, beide in oktober 2025, dicht bij het streefaantal. Wel zijn deze hoge aantallen maar ten tijde van één maand

waargenomen. Voor het eerst is geen enkele ringmus meer waargenomen.

- De grauwe gans is de meest voorkomende schadesoort, met meestentijds meer dan duizend vogel in het Buitenland. Ook andere ganzen als grote Canadese ganzen en nijlgansen zijn vaak in grote aantallen aanwezig. Ook zijn jaarrond relatief grote aantallen van kauw, zwarte kraai en wilde eend aanwezig, met daarnaast in bepaalde perioden ook holenduif en houtduif.
- De monitoring van de wintervoedselvelden laat positieve resultaten zien ten opzichte van seizoen 2024 – 2025. Met name in de eerste helft van de winter werden grote groepen zaadeters gezien, die met name op de

zonnebloemzaden foerageerden. Het ging hier vooral om vink, groenling en putter. Echter, in de loop van de winter daalden de aantallen snel, wat erop duidt dat het voedsel, net als in eerdere seizoenen, te snel opdraakt om de vogels gedurende de gehele winter van voedsel te voorzien. Opvallend waren wel de gedurende het gehele seizoen hoge aantallen van rietgors op één van de velden.

Figuur 7.1
Drie reeën in de Zegenpolder met op de achtergrond boerderij de Vlakkenburg

REFERENTIES

Fokker K.C. & Godijn N., 2024. Akkerkieviten in het gedrang; de broedbiologie van Kieviten in een akkerbouwgebied. *Limosa*, 97(1): 12-25.

Fokker K.C. & Godijn N., 2025. Broedsucces kievit en scholekster Buitenland van Rhon 2025. Memo Kenniscentrum Akkervogels.

Godijn N. & Wiersma P., 2019. Vogels in het Buitenland van Rhon – Historische context, ontwikkelingen en uitwerking nulmetingen. *Grauwe Kiekendief – Kenniscentrum Akkervogels*, Scheemda.

Majoor F. & Kleyheeg E., 2022. Vogelmonitoring in het Buitenland van Rhon 2020-2021. Sovon-rapport 2022/36. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Majoor F. & Kleyheeg E., 2023. Vogelmonitoring in het Buitenland van Rhon 2021-2022. Sovon-rapport 2023/31. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Majoor F. & Kleyheeg E., 2024. Vogelmonitoring in het Buitenland van Rhon 2022-2023 en winter 2023/2024. Sovon-rapport 2024/32. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen

Teunissen W.A., Wiersma P., de Jong A., Kleyheeg E. & Vergeer J.-W., 2019. Handleiding voor het Meetnet Agrarische Soorten. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Van Leeuwen, M., R.G. Verbeek & A. Dekker, 2025. Broed- en wintervogels in het Buitenland van Rhon 2024-2025. Resultaten van de onafhankelijke doelmonitoring met BMP-, MAS- en trajectellingen. Deelverslag (intern). CLM Onderzoek en Advies, Culemborg / Waardenburg Ecology, Culemborg.

Van der Meer, T.S. & Langbroek, M., 2023. Broedvogels en wintervogels van het Buitenland van Rhon 2022/2023. G&G-rapport 2022-258. Van der Goes en Groot, Kwintsheul.

Verbeek, R.G. & A. Dekker, 2024. Monitoringsplan voor de onafhankelijke doelmonitoring van akkervogels in het Buitenland van Rhon. Waardenburg Ecology / CLM.

Vergeer J.W., Boele A., van Bruggen J. & van Turnhout C, 2023. Handleiding Sovon Broedvogelmonitoring: Broedvogel Monitoring Project en kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

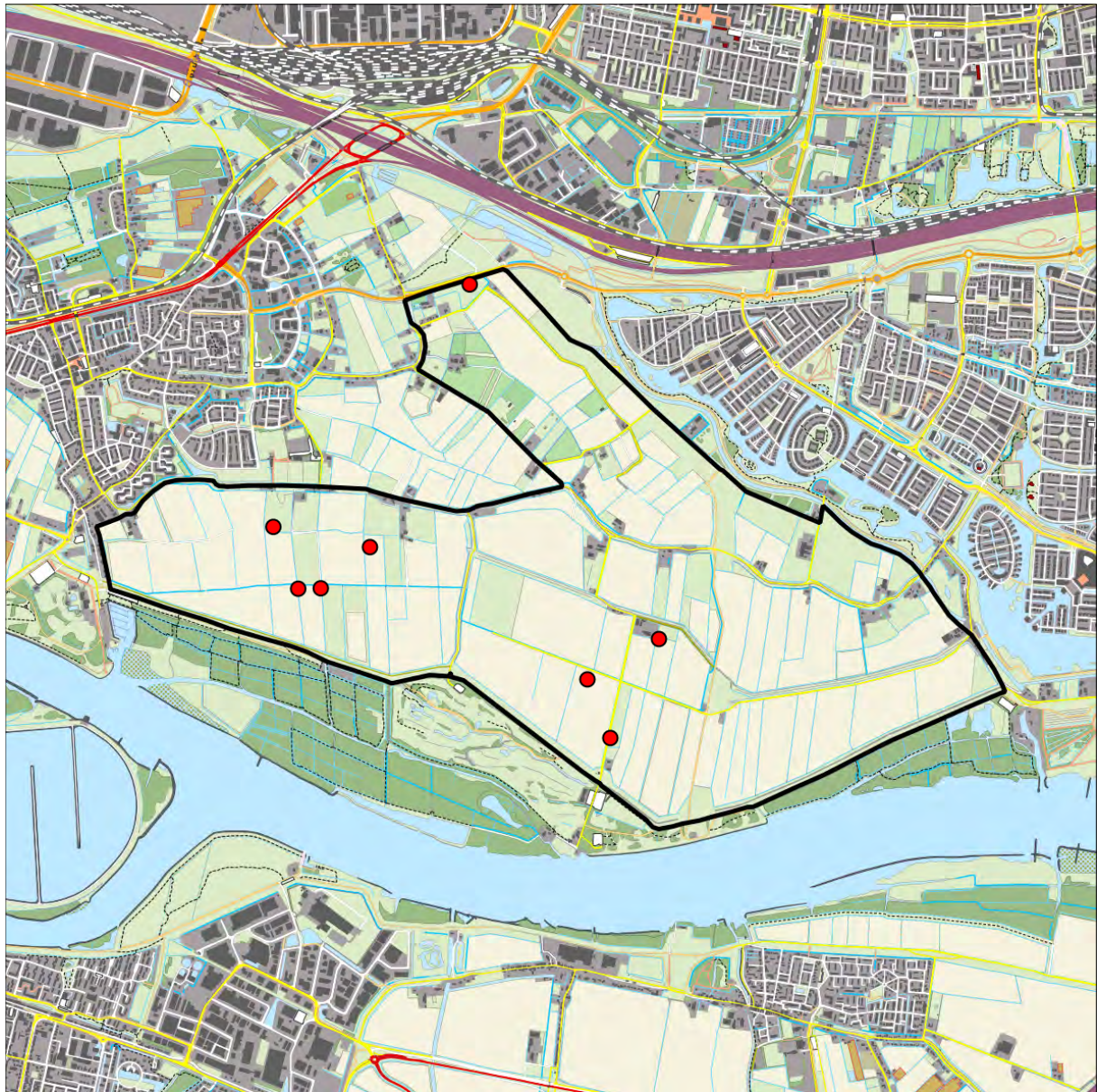

BIJLAGEN

Bijlage 1. BMP-kaarten

Stippenkaarten van de territoria van alle waargenomen doelsoorten in het broedseizoen van 2025 op basis van BMP-tellingen. Enkel de soorten waargenomen tijdens de BMP-rondes zijn hierin opgenomen.

Blauwborst 8 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

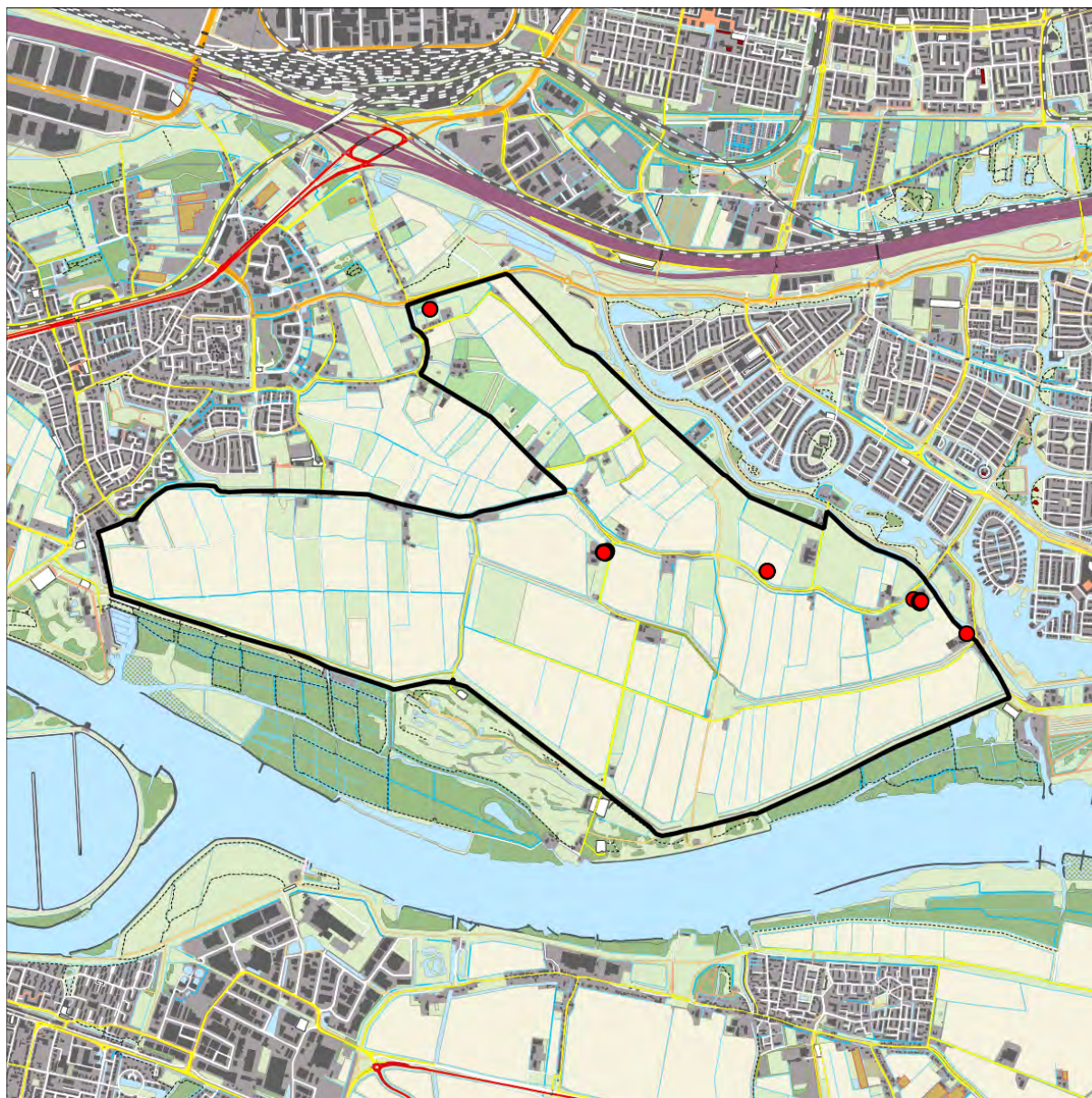
85797 Rhoon

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	
		X	X	JA				1	25-3 t/m 10-7

Sovon

Boerenzwaluw 30 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

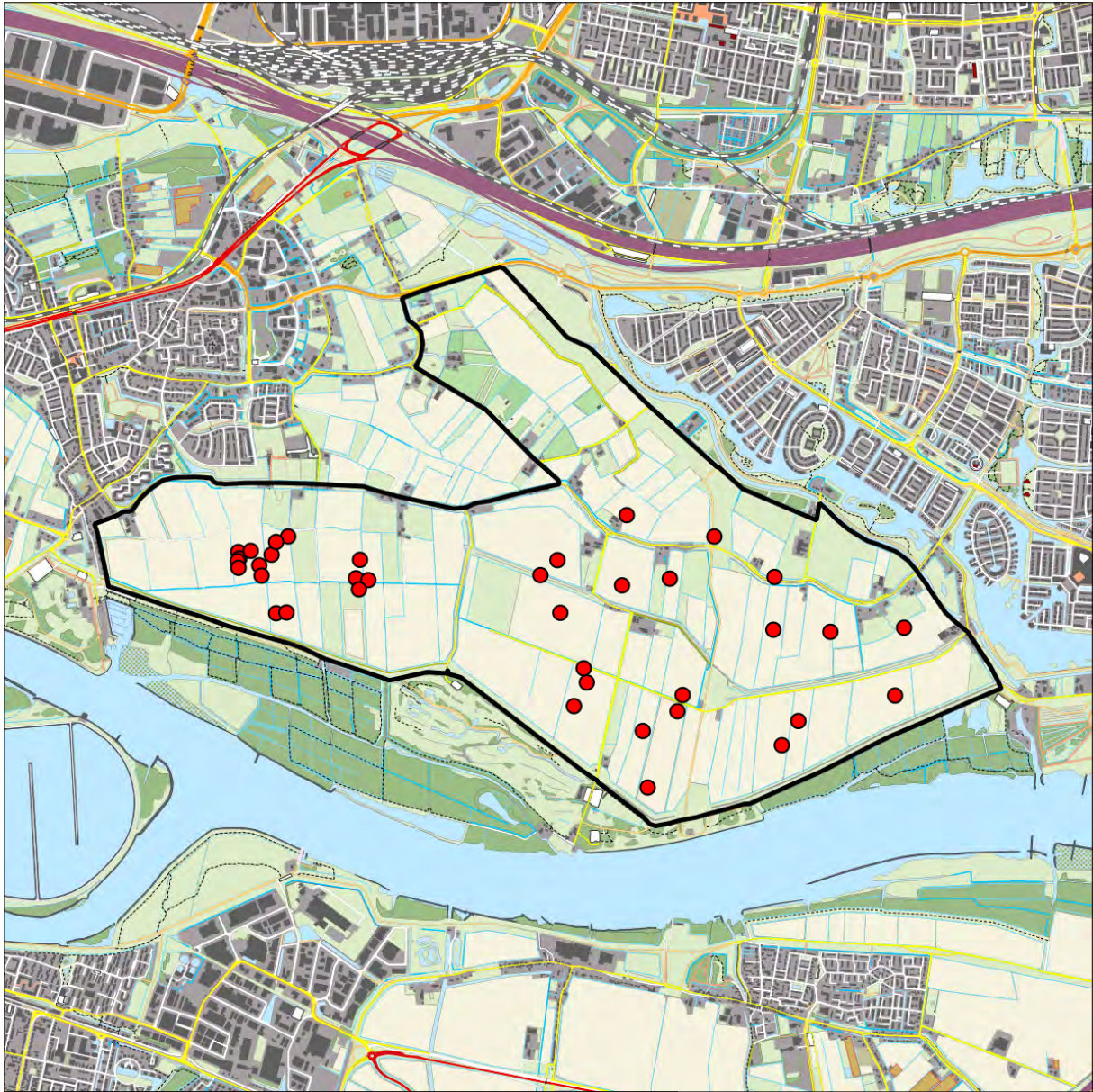
85797 Rhoon

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	
X	X	X	X					1	10-5 t/m 20-6
-	-	-	X					1	20-5 t/m 30-6

Sovon

Gele Kwikstaart 37 territoria

Legenda:

Telgebied

Geldig territorium

Periode:
2025

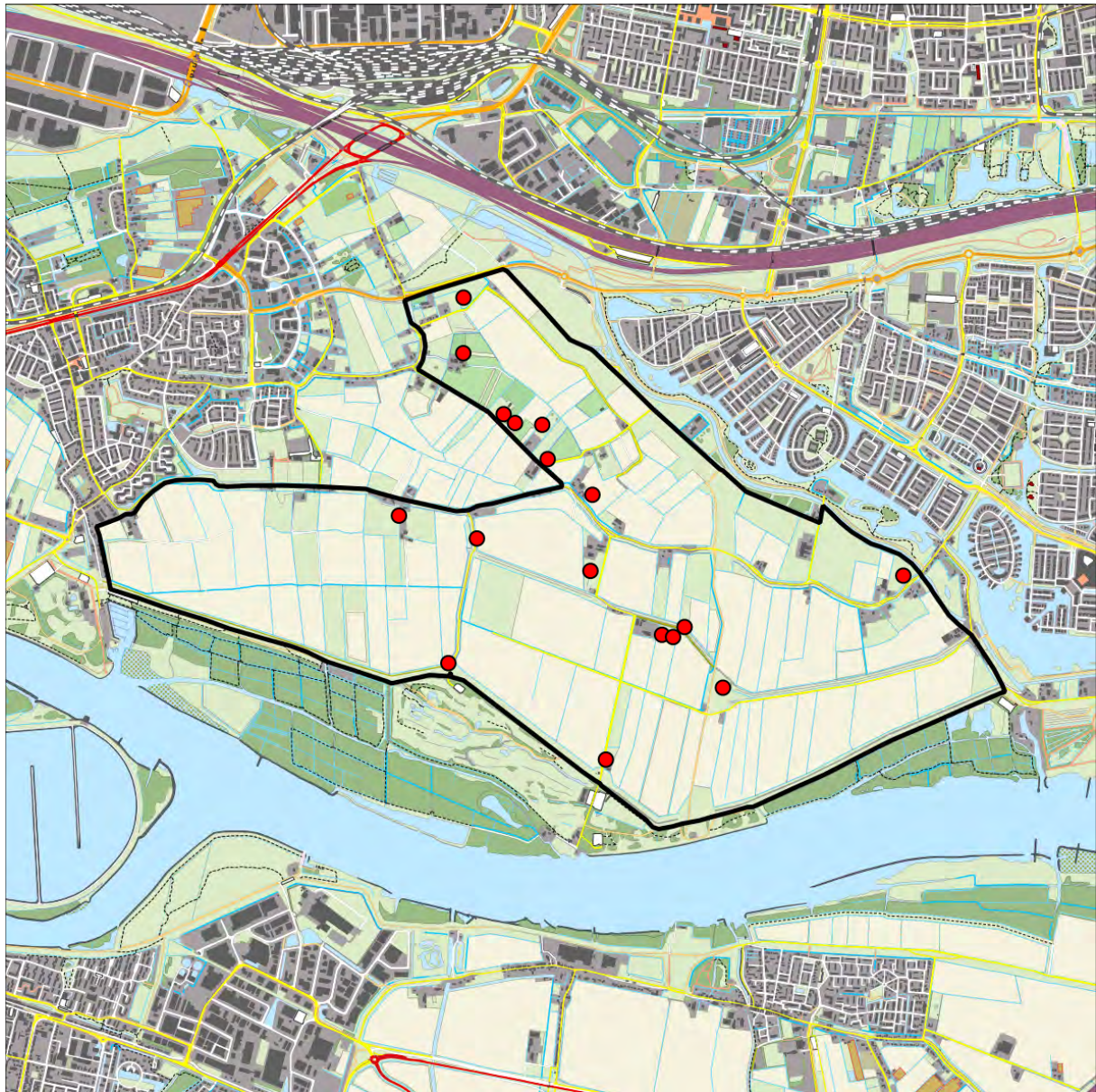
Telgebied:
85797 Rhoon

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	.	X	X	JA				1	10-4 t/m 15-7	300
X	X	.	.	JA				1	25-5 t/m 15-7	300

0 0.8 1.6 km

Sovon

Grasmus 17 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

85797 Rhoon

geldige waarnemingen				normbezoeken				minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.		
		X	X	.IA					1	20-4 t/m 5-7	300

Sovon

Groenling 4 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

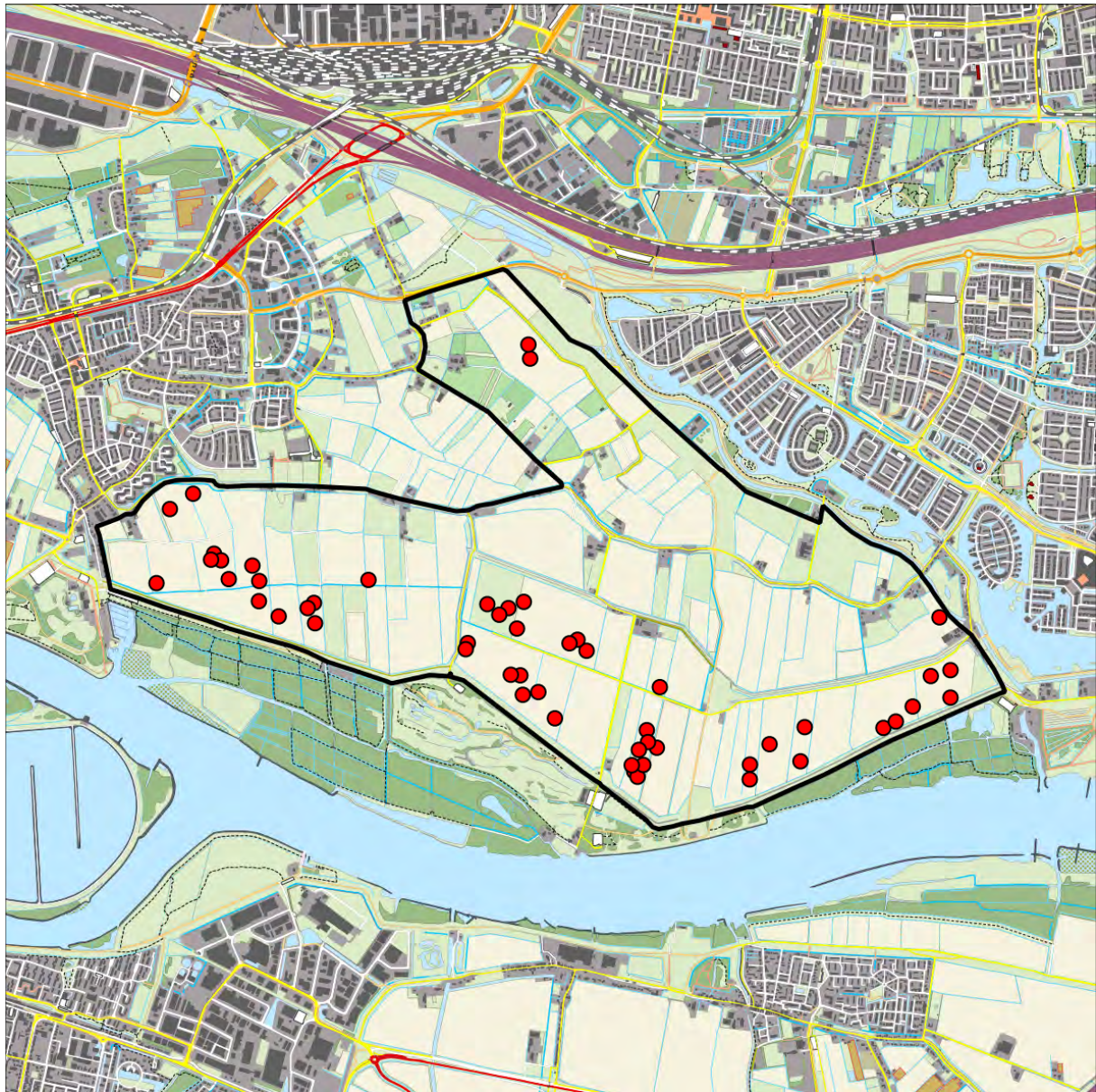
85797 Rhoon

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
	X	X	X					1	10-4 t/m 15-6	300

Sovon

Kievit 53 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

85797 Rhoon

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
man	X	X	X					1	25-3 t/m 10-5	1000

Sovon

Kwartel 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

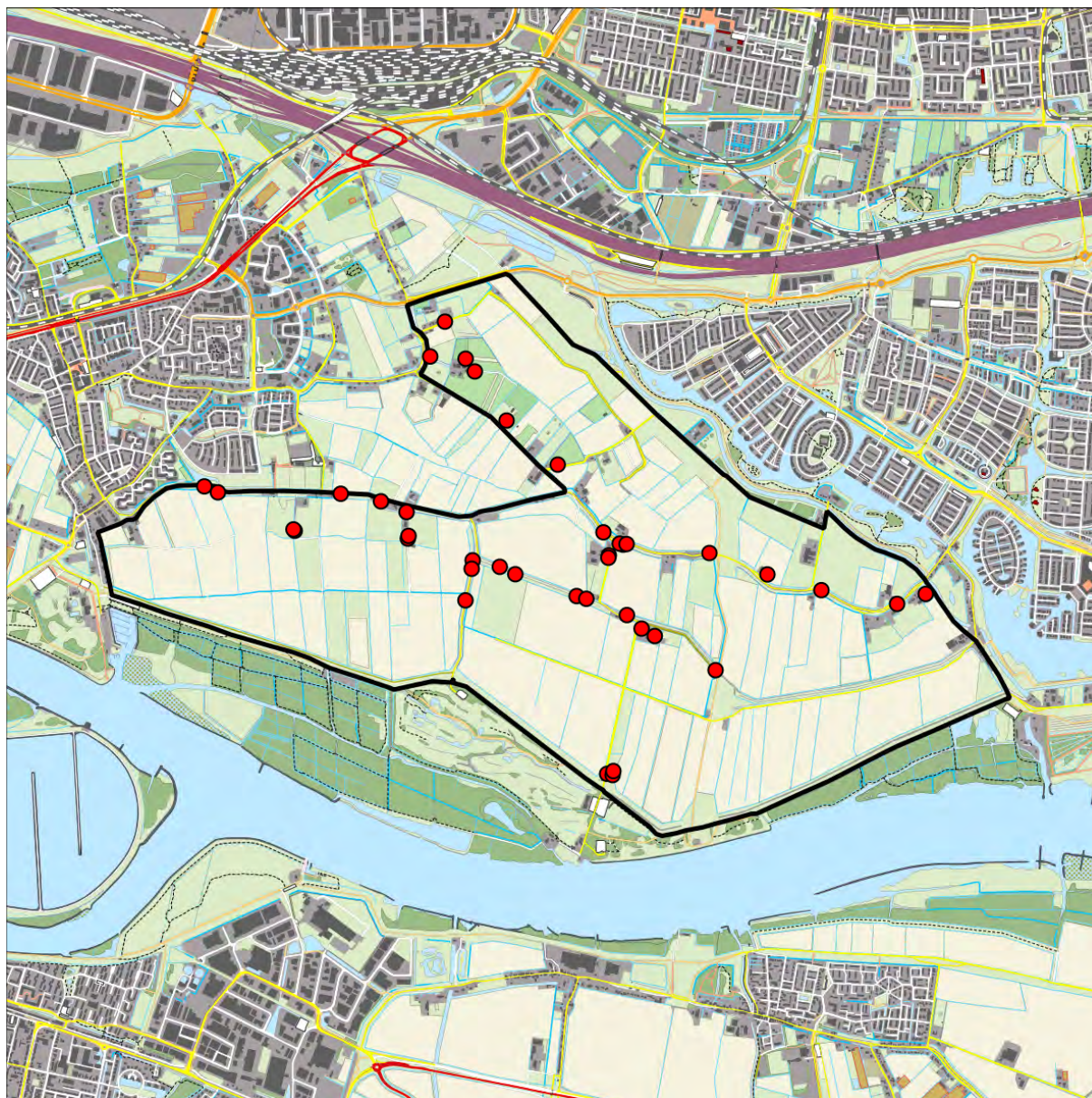
85797 Rhon

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X					1	15-5 t/m 31-7	1000

Sovon

Putter 40 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

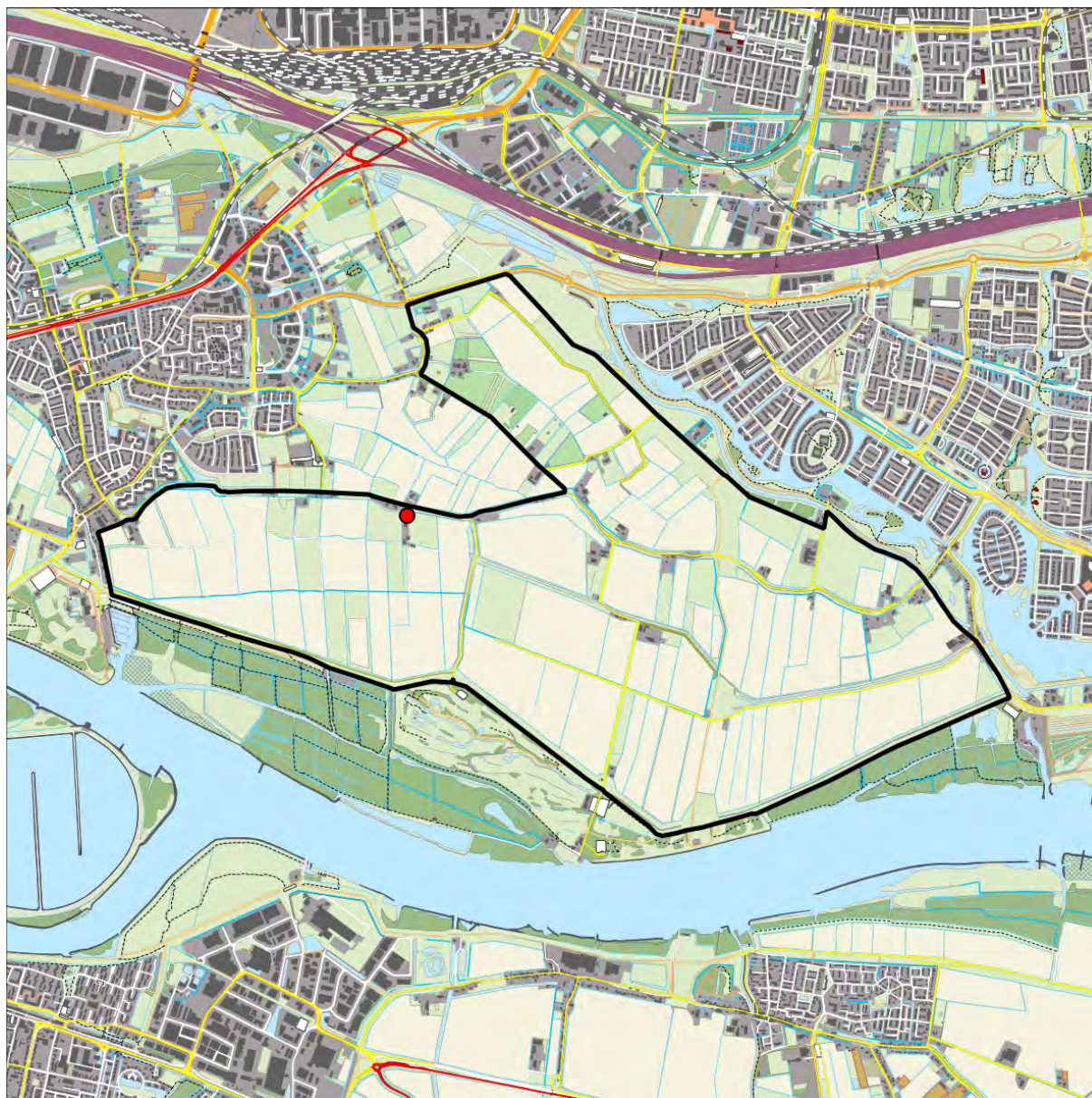
85797 Rhooon

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	
.	.	X	X					1	25-3 t/m 10-7
X	X	.	.					1	10-5 t/m 1-7

Sovon

Ringmus 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

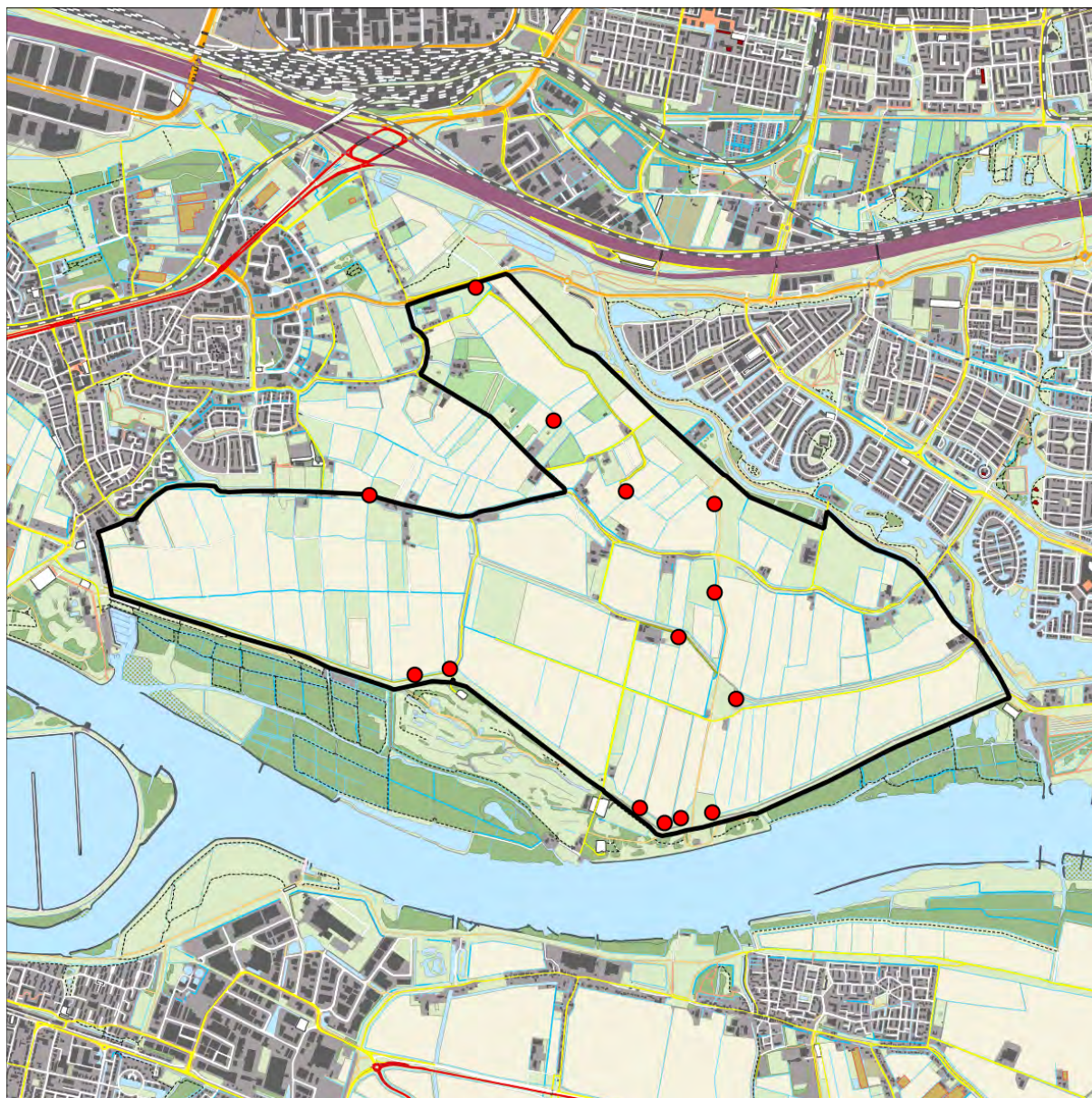
85797 Rhooon

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
	X	X	X					1	25-3 t/m 10-6	300

Sovon

Roodborsttapuit 14 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

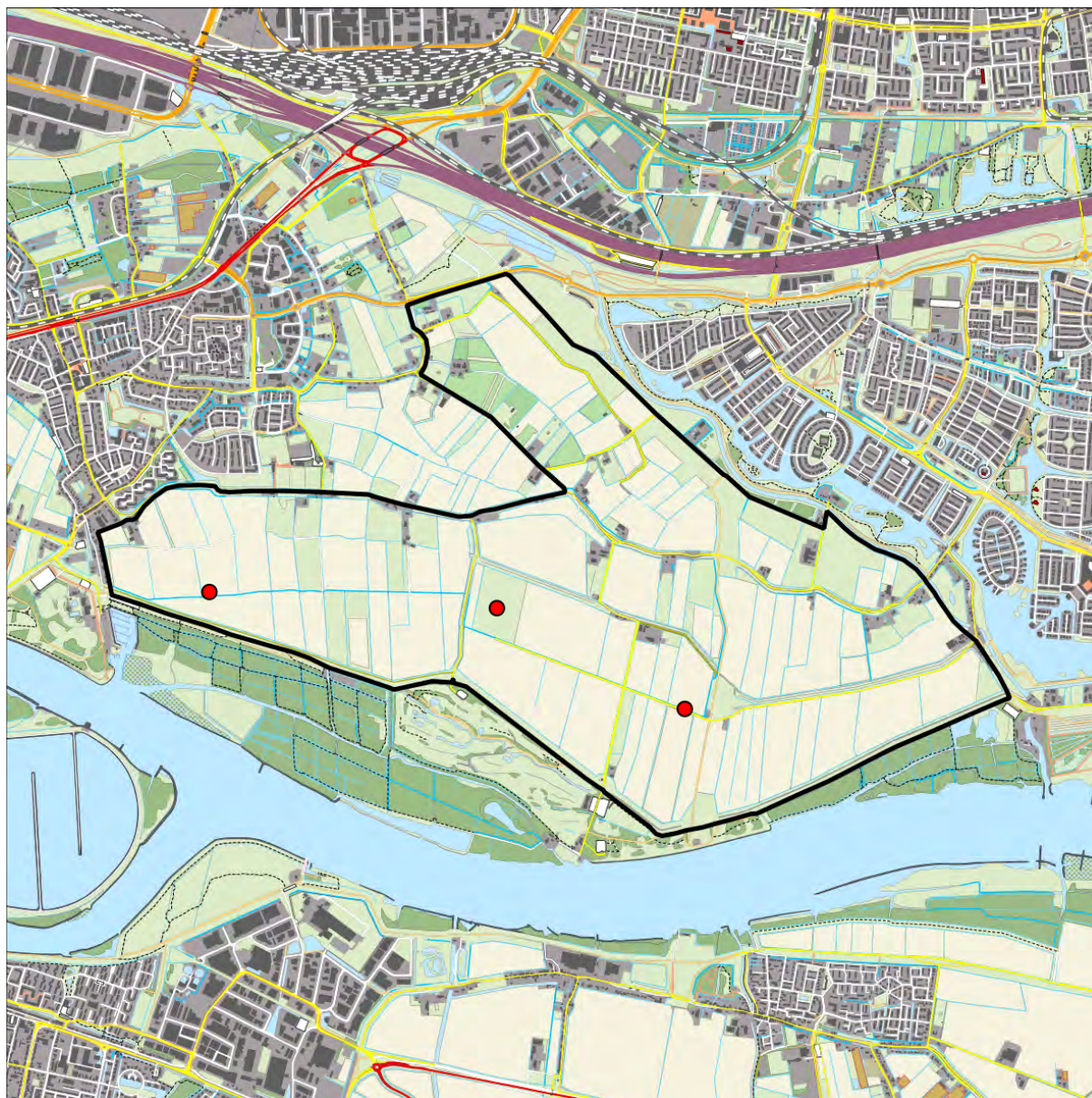
85797 Rhoon

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	.	X	X	JA				1	10-3 t/m 25-6	300
X	X	.	.	JA				2	1-4 t/m 20-6	300

Sovon

Scholekster 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

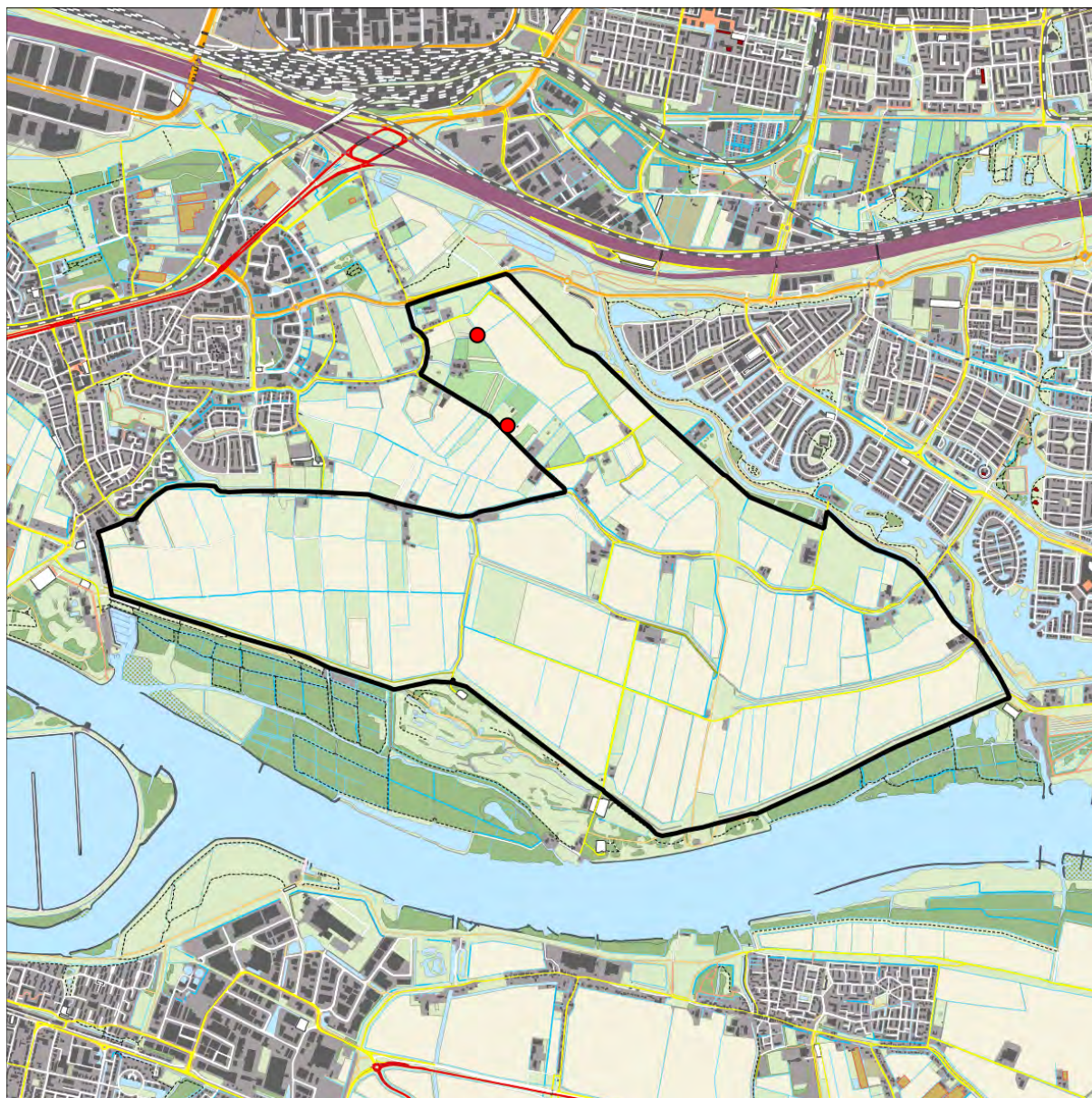
85797 Rhooon

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
	X	X	X					2	1	20-4 t/m 5-6
										1000

Sovon

Spotvogel 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
 Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

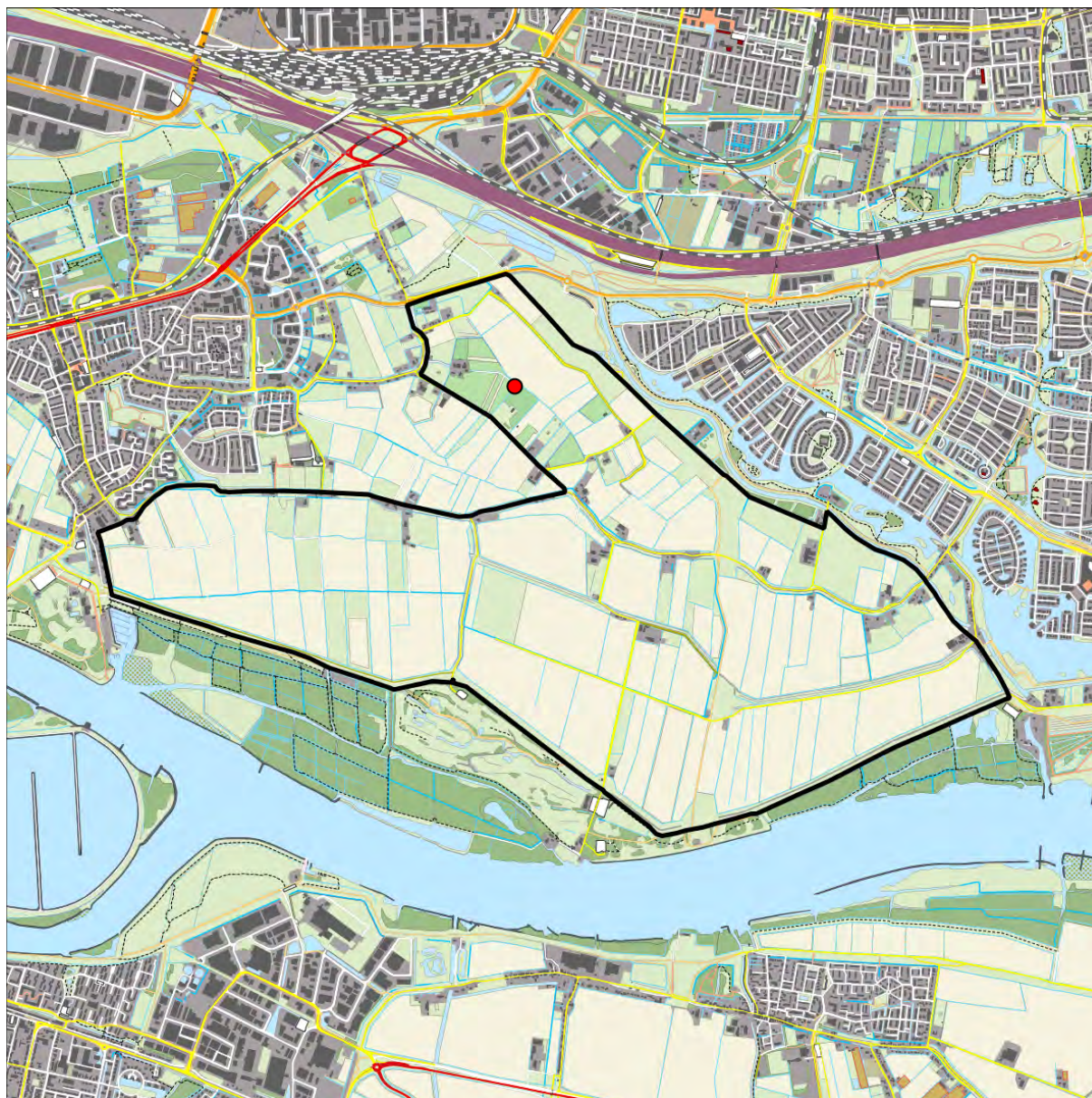
85797 Rhoon

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
		X	X	JA				1	5-5 t/m 10-7	300

Sovon

Torenvalk 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

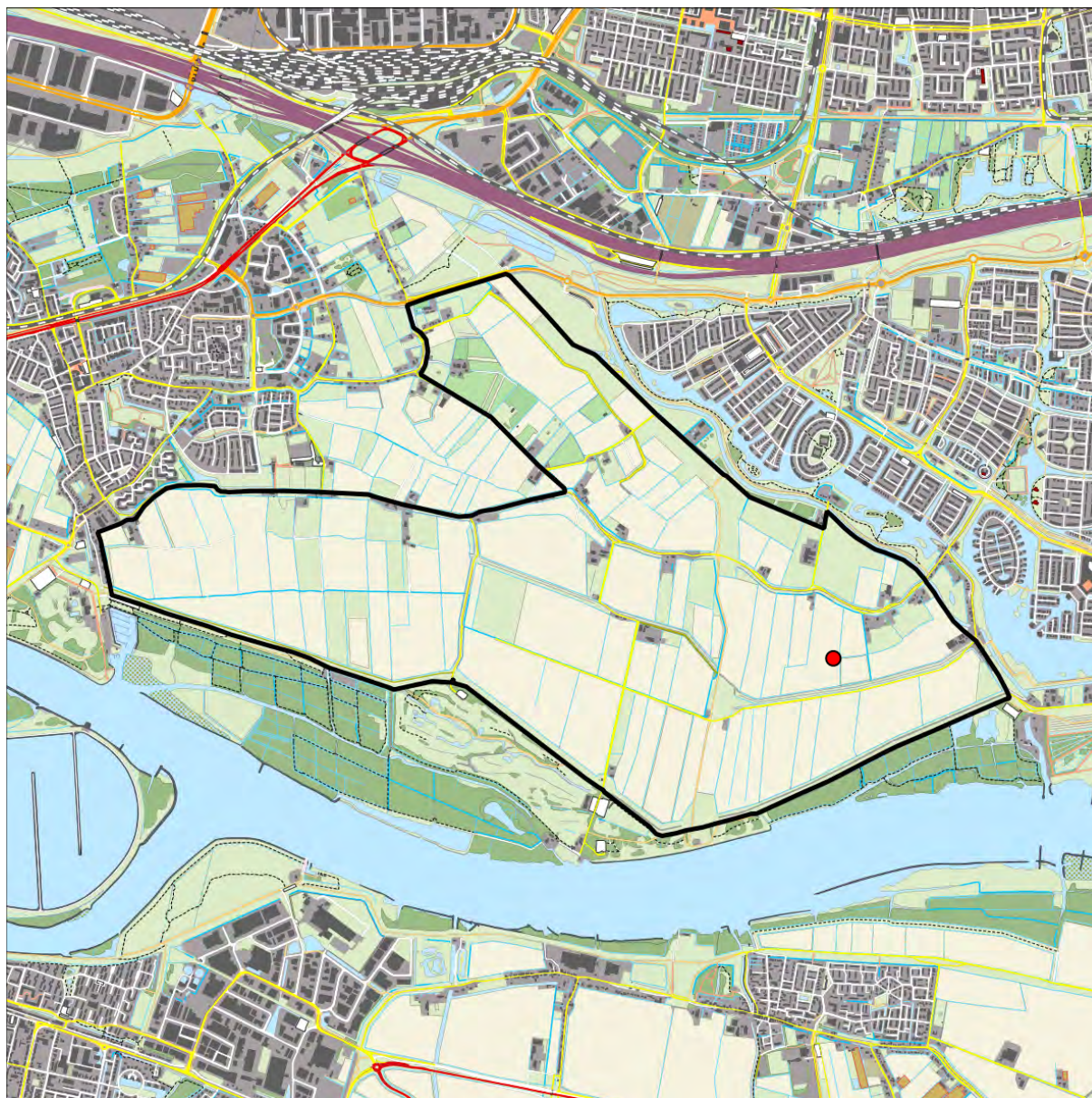
85797 Rhoon

Sovon

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
	X	X	X					2	1	25-2 t/m 10-7
										500

Veldleeuwerik 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:

2025

Telgebied:

85797 Rhoon

Sovon

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
	X	X	X					1	25-3 t/m 10-6	300

Bijlage 2. Resultaten BMP

Resultaten van broedvogelkartering in 2025 conform de BMP-methode.

Weergegeven zijn het aantal territoria en de hoogste broedcode.

De namen van de doelsoorten voor de broedtijd zijn cursief weergegeven.

Zie Vergeer et al. (2023) voor een uitleg van de betekenis van de broedcodes.

Enkel de soorten waargenomen tijdens de BMP-rondes zijn hierin opgenomen.

Soort	N territoria	Hoogste broedcode
Bergeend	2	3
<i>Blauwborst</i>	8	2
<i>Boerenzwaluw</i>	30	13
Boomkruiper	6	2
Boomvalk	1	13
Bosrietzanger	12	2
Bosuil	1	12
Buizerd	3	13
Cetti's zanger	2	2
Dodaars	1	2
Ekster	7	13
Fazant	54	3
Fuut	1	3
<i>Gele kwikstaart</i>	37	3
<i>Grasmus</i>	17	2
Grauwe gans	30	3
Groene specht	6	2
<i>Groenling</i>	4	2
Grote bonte specht	2	14
Grote Canadese gans	2	5
Halsbandparkiet	4	13
Heggenmus	4	2
Holenduif	2	3
Houtduif	10	13
Huismus	35	6
Huiszwaluw	33	13
IJsvogel	1	16
Kauw	5	6
<i>Kievit</i>	53	13
Kleine karekiet	51	2
Kleine plevier	3	7
Kneu	10	5
Knobbelzwaan	7	13
Koekoek	1	2

Koolmees	10	5
Krakeend	29	5
Kuifeend	8	3
Kwartel	2	2
Meerkoet	79	16
Merel	4	7
Nijlgans	10	3
Pimpelmees	7	13
Putter	40	5
Rietgors	15	7
Rietzanger	33	2
Ringmus	1	2
Roek	11	13
Roodborsttapuit	14	12
Scholekster	3	7
Slobeend	1	3
Soepeend	1	1
Spotvogel	2	2
Spreeuw	17	16
Staartmees	1	6
Tjiftjaf	10	2
Torenvalk	1	13
Tureluur	3	7
Turkse tortel	1	2
Veldleeuwerik	1	2
Vink	12	5
Waterhoen	15	3
Wilde eend	111	12
Winterkoning	7	2
Witte kwikstaart	5	5
Zanglijster	2	2
Zwarte kraai	6	3
Zwartkop	2	2

Bijlage 3. MAS-resultaten

Resultaten van de tellingen conform de MAS-methode van alle telpunten samen in 2025. Weergegeven is de dichtheid paren per 100 ha berekend. De namen van de doelsoorten voor de broedtijd zijn cursief weergegeven.

Soort	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bergeend	0,0	0,0	0,0	0,6	0,3	1,3	1,0	0,3	0
Blauwborst	0,4	0,6	0,0	0,9	0,0	0,0	1,0	0,3	1,3
Boerenzwaluw	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Boomkruiper	0,4	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0	0,0	1,0
Boomvalk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Bosrietzanger	0,4	1,5	0,3	0,3	0,6	0,0	0,3	0,0	0,0
Brandgans	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Buizerd	1,1	1,2	1,0	0,3	1,0	0,3	0,0	0,3	1,0
Cetti's zanger	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,6	1,0
Dodaars	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0
Ekster	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,6
Engelse kwikstaart	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fazant	2,8	5,3	3,5	4,7	3,2	2,9	6,4	7,1	8,0
Fitis	0,0	0,0	0,3	0,6	0,6	0,6	0,3	0,3	0,6
Gekraagde roodstaart	0,4	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Gele kwikstaart	7,4	7,7	4,8	6,2	5,8	4,8	4,2	3,9	4,8
Grasmus	0,7	1,5	1,6	0,9	0,6	0,6	0,3	0,6	1,9
Grauwe gans	0,4	0,0	0,3	0,0	0,6	0,0	0,0	0,6	2,9
Groene specht	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,3	0,3	0,0
Groenling	0,7	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grote bonte specht	0,7	0,3	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	1,0	0,0
Grote Canadese gans	0,7	0,6	0,3	0,6	0,3	1,0	1,3	0,0	3,2
Halsbandparkiet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3
Heggenmus	0,4	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3
Holenduif	0,7	0,6	0,3	0,3	0,0	0,0	0,3	0,3	1,0
Houtduif	0,7	2,1	0,3	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	2,3
Huismus	3,2	2,4	1,9	0,6	0,0	0,0	0,0	1,0	0,6
Huiszwaluw	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9
IJsvogel	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6
Kievit	11,0	10,3	10,0	9,7	10,9	11,9	14,2	9,3	13,5
Kleine karekiet	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	3,2	3,2
Kleine plevier	0,0	0,0	0,0	1,2	2,3	1,3	1,6	0,0	1,0
Kluut	0,0	0,0	0,0	1,8	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kneu	0,4	2,7	1,0	0,3	0,0	0,0	0,3	0,3	1,0

Knobbelzwaan	0,0	0,6	0,3	0,6	1,6	2,6	2,3	1,9	1,0
Koekoek	0,4	0,0	0,3	0,3	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3
Koolmees	0,4	0,6	0,6	0,9	0,0	0,6	0,0	0,0	1,3
Krakeend	1,4	1,8	2,6	2,1	2,6	3,2	2,6	0,0	0,0
Kuifeend	0,7	0,6	0,6	0,6	1,3	1,3	2,9	1,3	0,3
Kwartel	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,3	0,0	0,3	0,3
Kwartelkoning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Meerkoet	3,9	3,5	3,2	5,3	5,8	8,0	6,8	6,1	6,1
Merel	0,0	0,9	0,3	0,9	1,3	1,9	0,6	1,6	1,0
Nachtegaal	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nijlgans	0,0	0,6	1,6	1,5	0,6	0,6	1,0	0,3	1,3
Pimpelmees	0,7	0,0	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,6
Putter	0,7	0,9	0,6	0,3	0,3	0,0	0,3	0,0	0,6
Rietgors	0,0	0,0	0,6	0,3	0,3	1,0	1,3	1,9	2,9
Rietzanger	0,0	0,3	0,3	0,9	0,0	1,9	2,6	1,3	3,9
Ringmus	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Roodborst	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0
Roodborsttapuit	0,4	0,3	0,3	1,2	0,6	0,3	0,6	0,6	1,3
Scholekster	0,4	0,3	0,3	1,2	1,3	1,6	2,6	0,3	0,3
Slobeend	1,4	0,6	0,6	1,2	1,0	1,3	0,6	0,6	0,0
Soepeend	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0
Soepgans	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Spreeuw	0,7	0,3	1,0	0,6	0,0	0,3	1,0	0,3	1,9
Tijftjaf	0,7	0,0	0,6	0,6	0,3	0,3	1,0	0,6	3,5
Torenvalk	0,0	0,6	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3
Tuinfluit	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3
Tureluur	0,0	0,0	0,0	0,3	0,6	1,6	2,3	1,0	0,6
Veldleeuwerik	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Vink	1,1	1,8	1,6	1,8	1,0	2,6	1,3	2,9	4,2
Waterhoen	0,4	0,6	1,3	1,2	0,3	0,3	0,0	0,6	0,0
Wilde eend	4,6	4,1	2,6	6,5	5,5	4,8	6,4	5,1	8,4
Winterkoning	0,7	0,3	0,6	0,6	0,3	0,6	0,3	1,3	1,9
Witte kwikstaart	0,0	0,0	0,6	1,2	1,9	1,3	1,0	0,6	0,3
Zanglijster	0,4	0,3	0,0	0,3	0,3	0,3	0,0	0,6	1,9
Zwarte kraai	1,1	1,5	1,9	1,5	0,6	0,0	0,3	0,3	1,6
Zwartkop	0,4	0,3	0,3	0,3	1,0	0,6	0,3	1,0	1,0

Bijlage 4. Resultaten trajecttellingen

Aantal tijdens de trajecttellingen waargenomen vogels van alle vogelsoorten, uitgesplitst per telling en aantal waargenomen zoogdieren. De namen van de vogeldoelsoorten voor de wintertijd zijn cursief weergegeven.

Soort	Jul 2025	Aug 2025	Sep 2025	Okt 2025	Nov 2025	Dec 2025	Jan 2026	Feb 2026	Mrt 2026
Aalscholver	1			4	2	2	4		
Barmsijs					1				
Bergeend							2	3	6
Blauwe kiekendief		1							
Blauwe reiger	14	18	23	21	17	21	15	15	2
Boerenzwaluw	37	36	53						
Boomkruiper	4	6	4	2	3	2	7		1
Boomvalk		1	1						
Brandgans							2	1	
Bruine kiekendief	1	4							
Buizerd	7	9	10	4	4	5	3	5	5
Cetti's zanger			2		1			1	1
Dodaars								1	1
Ekster	25	23	21	22	31	30	38	38	28
Fazant	21	10	19	18	13	9	7	13	21
Fuut						1			
Gaai	1	2	4	1	3			1	
Gele kwikstaart	8	10	1						
Gierzwaluw	10								
Goudhaan					3	2	2		
Goudplevier				1					
Grasmus	5	1							
Graspieper			5	14	7	7	25	4	3
Grauwe gans	824	906	566	1.596	1.592	1.066	1.151	829	141
Grauwe vliegenvanger	1								
Groene specht	1	2	2	2	2	2	2	1	2
<i>Groenling</i>	30	2		96	46	26			5
Grote bonte specht	3	2	2	5	1	2	3	2	2
Grote Canadese gans	250	318	278	236	280	286	164	34	14
Grote gele kwikstaart				5		3		1	
Grote zaagbek								1	
Grote zilverreiger					3	3	2	3	2
Halsbandparkiet	3	19	8	4	8	8	15	8	9
Havik		1			1				1
Heggenmus			3	2	4	1	2	6	5

Holenduif	38	19	73	16	79	14	15	14	7
Houtduif	375	153	133	23	1	4	7	23	51
Huismus	4	12	2	6	2	4	4	2	12
Huiszwaluw	37	2							
IJsvogel	2	1	1		1	1	1		2
Kauw	115	322	226	35	74	21	116	107	138
Keep				3	3	16	15		
Kievit	22	210	4	52		1	5	3	42
Kleine karekiet	7	1							
Kleine mantelmeeuw	10	11		1					6
Kleine plevier	1								2
Kleine zilverreiger			1						
Kneu	10	25	17	3	2		2		5
Knobbelzwaan	3	6	13	20	64	58	94	47	68
Kokmeeuw	14		19	17	10		1	35	47
Koolmees	7	7	8	24	7	8	20	12	4
Koperwiek				7	1	11	3		40
Krakeend	1	5	8	11	77	33	151	64	43
Kramsvogel					7	7	16	19	29
Kuifeend	10	11	2	1	8	17	13	22	17
Meerkoet	77	96	104	119	200	248	517	485	206
Merel	4		1	3	7	5	4	4	2
Nijlgans	222	383	550	414	728	348	487	369	190
Oeverzwaluw	6	2							
Ooievaar				1		1			
Pimpelmees	4	10	22	4	14	12	15	14	11
Putter	20	29	32	80	6	41	2	3	18
Rietgors	6	5	10	13	9	2	10	18	16
Rietzanger	8	1							
Roek	1		3		6		8	7	16
Roodborst	1			9	9	9	3	1	4
Roodborsttapuit	2	7	1	1					4
Rouwkwikstaart							1		
Scholekster	2								2
Sijs				1					
Slobeend					1		2		
Soepeend		4	9	6	3	4	2	5	1
Soepgans	2	2	2	2	1		1	1	
Sperwer				1	1	1	2		
Spreeuw	9	101	202	124	495	399	634	142	115
Staartmees	2		6	6	9	11			2
Stadsduif	32	2	26	18	4	33	3	3	13
Stormmeeuw	14			1			91	22	80
Tafeleend							2		

Tjiftjaf	6	11	14	4					10
Torenavalk	1	5	3		4	2	2	2	1
Turkse tortel	4	2	3	7	1	2			
Veldleeuwerik					42	3	9		
Vink	19	11	5	312	229	235	217	30	31
Visdief	4								
Waterhoen	1	1	10	21	22	20	19	14	15
Waterpieper						1	4	1	
Waterral						1			
Watersnip				1					
Wilde eend	13	125	63	102	67	67	18	96	106
Winterkoning	9	6	1	3	13	10	3	5	2
Wintertaling						2	2	8	1
Witgat		3		1			6	1	1
Witte kwikstaart	9	14		71	11	2	31		11
Wulp					7	9			
Zanglijster				8		3	1	4	2
Zilvermeeuw	2								1
Zwarte kraai	252	211		244	128	220	223	218	292
Zwartkop	2								
Zoogdieren									
Haas	63	12	5	5	14		28	40	23
Ree	3	5	3	10	38	34	50	48	55
Totaal aantal vogels	2.636	3.187	2.576	3.829	4.375	3.362	4.226	2.768	1.915

CLM Onderzoek en Advies

Postadres

Postbus 62
4100 AB Culemborg

Bezoekadres

Gutenbergweg 1
4104 BA Culemborg

T 0345 470 700

www.clm.nl

Laat het goede groeien.